



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 16 november 2020
(OR. en)

13167/20

COHAFA 63
RELEX 905
COVID-19 36
MAMA 172
MOG 74
COLAC 68
ONU 74

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	16 november 2020
aan:	de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	C(2020) 7983 final
Betreft:	Nota van de Commissie van 16.11.2020 RICHTSNOEREN VAN DE COMMISSIE OVER DE VERSTREKKING VAN HUMANITAIRE HULP BIJ DE STRIJD TEGEN DE COVID-19 PANDEMIE IN SITUATIES WAARIN BEPERKENDE MAATREGELEN VAN DE EU VAN TOEPASSING ZIJN

Hierbij gaat voor de delegaties document C(2020) 7983 final.

Bijlage: C(2020) 7983 final



Brussel, 16.11.2020
C(2020) 7983 final

Nota van de Commissie

van 16.11.2020

**RICHTSNOEREN VAN DE COMMISSIE OVER DE VERSTREKKING VAN
HUMANITAIRE HULP BIJ DE STRIJD TEGEN DE COVID-19 PANDEMIE IN
SITUATIES WAARIN BEPERKENDE MAATREGELEN VAN DE EU VAN
TOEPASSING ZIJN**

INLEIDING

De beperkende maatregelen (sancties) van de EU kunnen bestaan in het bevriezen van goederen of economische middelen van bepaalde personen, entiteiten en lichamen, alsook in sommige gevallen in het beperken van de handel in bepaalde goederen en diensten. Met deze beperkingen wordt beoogd de doelstellingen van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie te verwezenlijken, waaronder met name de handhaving van de vrede, de versterking van de internationale veiligheid en de consolidering en ondersteuning van de democratie, de universaliteit en de ondeelbaarheid van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, de eerbiediging van de menselijke waardigheid, de beginselen van gelijkheid en solidariteit en de eerbiediging van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en het internationaal recht (artikel 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie).

De EU-sancties hebben een duidelijk doelwit. Zij zijn gericht op personen die de bovengenoemde waarden in gevaar brengen, waarbij negatieve gevolgen voor de burgerbevolking worden vermeden. Met name zijn EU-sancties niet bedoeld om de verlening van humanitaire hulp, met inbegrip van medische bijstand, in de weg te staan of te belemmeren. EU-maatregelen moeten stroken met alle verplichtingen krachtens het internationaal recht, meer in het bijzonder het internationaal recht inzake de mensenrechten, het internationaal vluchtelingenrecht en het internationaal humanitair recht¹.

De sancties kunnen het vermogen van een land om COVID-19 te bestrijden aantasten door de impact ervan op de aankoop van bepaalde goederen en technologieën, hetzij omdat voor deze goederen beperkingen gelden (bijvoorbeeld producten voor tweërlei gebruik die ook voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt), hetzij omdat sancties gelden voor de personen die bij de aankoop van deze goederen betrokken zijn. Daarnaast kan er sprake zijn van een indirect, maar significant effect dat wordt veroorzaakt door de onwil van bepaalde economische actoren om transacties te verrichten met betrekking tot landen of personen die sancties kregen opgelegd, ook al zijn deze transacties legitiem (te ver doorgevoerde naleving), uit angst voor onbedoelde schendingen van sancties of wegens de ontoereikende economische prikkels om betrekkingen aan te knopen in het licht van de risico's waarmee deze transacties gepaard gaan. Daarnaast kunnen de personen op wie beperkende maatregelen van toepassing zijn, de burgerbevolking laten opdraaien voor de economische gevolgen van de internationale sancties, waardoor de ellende toeneemt voor de burgerbevolking tegen wie de sancties niet gericht waren.

De EU-sancties die momenteel van kracht zijn en de complete lijst van personen en entiteiten die zijn aangewezen in het kader van EU-sancties, worden weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties (*EU Sanctions Map*)². De lijst van personen en entiteiten is ook beschikbaar in de Gegevensbank voor financiële sancties (*Financial*

¹ Conclusies van de Raad over humanitaire hulp en internationaal humanitair recht — Brussel, 25 november 2019 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/nl/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/> De officiële bron van EU-recht is het EU-Publicatieblad, dat, bij een conflict, voorrang heeft op de Overzichtskaart van EU-sancties.

Sanctions Database)³. Beide instrumenten zijn voor humanitaire actoren vrij toegankelijk.

ALGEMENE BEGINSELEN

- ✓ EU-sancties zijn niet bedoeld om de verlening van humanitaire hulp in de weg te staan of te belemmeren. Elke actie die op grond van de EU-sancties niet uitdrukkelijk is verboden, wordt geacht te zijn toegestaan, tenzij anders bepaald door een nationale bevoegde autoriteit. De verlening van humanitaire hulp mag niet worden ondermijnd door de naleving van de sancties te ver door te voeren.
- ✓ EU-sancties kunnen voorzien in uitzonderingen op grond waarvan aan beperkingen onderworpen acties toch uitgevoerd kunnen worden voor humanitaire doeleinden. In het kader van de strijd tegen de COVID-19-pandemie kunnen activiteiten waarvoor beperkingen gelden, zelfs bij ontstentenis van expliciete uitzonderingen, bij wijze van uitzondering worden toegestaan, indien er geen andere mogelijkheid is om de humanitaire hulp te verstrekken.
- ✓ De humanitaire actoren moeten aan de desbetreffende nationale bevoegde autoriteiten kunnen aantonen dat aan de voorwaarden van de geldende uitzonderingen is voldaan, of, bij het ontbreken van dergelijke uitzonderingen, dat alleen met aan beperkingen onderworpen activiteiten humanitaire hulp aan personen in nood kan worden verleend. De nationale bevoegde autoriteiten moeten de nodige richtsnoeren verstrekken over de wijze waarop humanitaire afwijkingen kunnen worden verkregen. Wanneer

Bedoeling van deze nota is praktische richtsnoeren te geven, in de vorm van vragen en antwoorden, over de naleving van de EU-sancties bij het verlenen van humanitaire hulp, met name medische bijstand, voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie⁴. Deze richtsnoeren zijn gericht tot alle bij deze activiteiten betrokken actoren die onder de rechtsmacht van de EU vallen. Deze nota is in de eerste plaats bedoeld voor de bevoegde autoriteiten van de EU-lidstaten van de Unie. Dit zijn nationale organen die door de lidstaten zijn aangewezen om de EU-sancties op nationaal niveau te beheren. Deze autoriteiten moeten in het kader van humanitaire activiteiten

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

⁴ Deze nota vervangt en moet gelezen worden in samenhang met de andere toepasselijke richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen van de EU die zijn gepubliceerd door de Europese Commissie en de nationale bevoegde autoriteiten in de lidstaten, alsmede met de Beste praktijken voor de doeltreffende implementatie van beperkende maatregelen die door de Raad van de Europese Unie zijn gepubliceerd (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/nl/pdf>).

afwijkingen verzoeken beoordelen, vragen beantwoorden of op een andere wijze overleggen met actoren die onder hun rechtsmacht vallen. Ten tweede is het de bedoeling duidelijkheid te verschaffen aan publieke en private actoren die de EU-sancties in acht moeten nemen en die betrokken zijn bij de verstrekking van humanitaire hulp aan de bevolking in de strijd tegen de COVID-19-pandemie (hierna “humanitaire actoren” genoemd). Humanitaire actoren zijn onder meer donoren, internationale organisaties, banken en andere financiële instellingen – wanneer zij betrokken zijn bij transacties ter ondersteuning van de verlening van humanitaire bijstand – alsook niet-gouvernementele organisaties (ngo’s) en de non-profitsector.

Voor verdere aansturing moeten humanitaire actoren het advies van hun nationale bevoegde autoriteit inwinnen. De Commissie staat ter beschikking van de nationale bevoegde autoriteiten om verdere vragen te beantwoorden en ondersteuning te verlenen⁵ en roept de lidstaten op om in het kader van de bestrijding van de COVID-19-pandemie één contactpunt voor afwijkingen op humanitaire gronden op te zetten. De Commissie staat paraat om de lidstaten te ondersteunen met het oog op een uniforme uitvoering van de EU-wetgeving

Sinds het begin van de COVID-19-crisis is op basis van contacten met de nationale bevoegde autoriteiten, humanitaire actoren en andere internationale belanghebbenden de onderstaande reeks vragen samengesteld.

De onderhavige nota vervangt Nota C(2020) 3179 final van de Commissie van 11 mei 2020, die alleen op Syrië was gericht. Het deel over Syrië blijft ongewijzigd.

De Commissie zal deze nota blijven bijwerken met verdere richtsnoeren voor de hier behandelde sanctieregelingen, maar ook voor andere sanctieregelingen.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu

Inhoud

IRAN	5
I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN	7
II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN	10
III. ANDERE VRAGEN	12
IV. ANDERE WETGEVING	14
NICARAGUA	17
I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN	18
II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN	21
III. ANDERE VRAGEN	21
IV. PROCEDURELE VRAGEN	23
SYRIË.....	26
I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN	27
II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN	29
III. OVERIGE BEPERKINGEN	33
IV. PROCEDURELE VRAGEN	35
VENEZUELA	39
I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN	40
II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN	43
III. ANDERE VRAGEN	43
IV. ANDERE WETGEVING	45

IRAN

VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING EN RICHTSNOEREN

“Iran-verordeningen”:

- Verordening (EU) nr. 267/2012 van de Raad van 23 maart 2012 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 961/2010⁶ (“verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran”)
- Verordening (EU) nr. 359/2011 van de Raad van 12 april 2011 betreffende beperkende maatregelen tegen bepaalde personen, entiteiten en lichamen in verband met de situatie in Iran⁷ (“verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran”)

Andere relevante EU-wetgeving en -documenten:

- Verordening (EG) nr. 2271/96 van de Raad van 22 november 1996 tot bescherming tegen de gevolgen van de extraterritoriale toepassing van rechtsregels uitgevaardigd door een derde land daarop gebaseerde of daaruit voortvloeiende handelingen⁸ (“blokkeringsverordening”)
- Leidraad van de Commissie: “Vragen en antwoorden: goedkeuring van de actualisering van de blokkeringsverordening”⁹
- Het document van de Europese Commissie met vragen en antwoorden over *Due diligence on restrictive measures for EU businesses dealing with Iran* (“Zorgvuldigheidsvereisten in verband met de beperkende maatregelen voor EU-bedrijven die zaken doen met Iran”)¹⁰

Op 20 juli 2015 heeft de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties Resolutie 2231 (2015) aangenomen, die betrekking heeft op het gezamenlijke alomvattende actieplan (*Joint Comprehensive Plan of Action – JCPOA*) dat is overeengekomen door Iran en de E3/EU+3 (China, Frankrijk, Duitsland, de Russische Federatie, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten, met de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid). Op de uitvoeringsdatum van het JCPOA (16 januari 2016) heeft de EU alle economische en financiële sancties opgeheven die zij in verband met het Iraanse nucleaire programma had opgelegd.

⁶ PB L 88 van 24.3.2012, blz. 1.

⁷ PB L 100 van 14.4.2011, blz. 1.

⁸ PB L 309 van 29.11.1996, blz. 1.

⁹ PB C 277I van 7.8.2018, blz. 4.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en

Als gevolg daarvan zijn bepaalde activiteiten en daarmee verbonden diensten toegestaan, hetgeen ook relevant kan zijn voor de verlening van humanitaire hulp, te weten: **financiële, bank- en verzekeringsactiviteiten, evenals activiteiten in de scheepvaartsector en de vervoerssector van Iran**. Nadere gegevens over het opheffen van sancties uit hoofde van het JCPOA zijn te vinden in afdeling 3 van de **Informatienota van de EU over het JCPOA**¹¹.

In reactie op de terugtrekking van de Verenigde Staten uit het JCPOA heeft de EU de blokkeringsverordening bijgewerkt, zodat deze in de bijlage de opnieuw opgelegde extraterritoriale VS-sancties bevat, waardoor de impact van die sancties voor EU-ondernemingen die in en met Iran legitieme activiteiten verrichten, wordt gemitigeerd. Deze bijwerking was onderdeel van de EU-steun voor de verdere, volledige en effectieve uitvoering van het JCPOA, onder meer door tussen de EU en Iran legitieme handels- en economische betrekkingen in stand te houden, die genormaliseerd zijn sinds de sancties in verband met de nucleaire activiteiten van Iran in het kader van het JCPOA werden opgeheven.

EU-sancties tegen Iran die nog steeds van kracht zijn na de opheffing van beperkende maatregelen in het kader van het JCPOA, zijn specifiek, hebben duidelijke doelstellingen en zijn gericht tegen specifieke personen, entiteiten of goederen die doorgaans niet betrokken zijn bij de verlening van humanitaire hulp. De EU-sancties tegen Iran **hebben geen betrekking op geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en medische bijstand voor de algemene bevolking. Medische hulpmiddelen**, waaronder persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM), ademhalingsmaskers, zuurstof en beademingstoestellen, **alsmede geneesmiddelen en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, zijn dus niet onderworpen aan directe beperkingen op de uitvoer, de levering, de financiering of het gebruik in Iran (zie afdeling II)**. Daarom is het zeer onwaarschijnlijk dat de EU-sancties ten koste zullen gaan van de humanitaire hulp aan behoeftige personen in Iran in het kader van de bestrijding van de COVID-19-pandemie.

Niettemin kunnen in specifieke en in een zeer beperkt aantal gevallen de uitvoer, de levering of de financiering van deze producten door humanitaire actoren indirect gevolgen ondervinden van andere beperkingen, zoals de bevriezing van tegoeden of economische middelen van bepaalde personen, entiteiten en lichamen die zijn onderworpen aan EU-sancties (“aangewezen personen”) en die betrokken kunnen zijn bij de desbetreffende transacties.

Niettegenstaande de opheffing van sancties in het kader van het JCPOA is een aantal met de proliferatie van massavernietigingswapens verband houdende maatregelen en beperkingen, overeenkomstig het JCPOA, ook na de uitvoeringsdatum gehandhaafd¹². Een verdere opheffing van sancties wordt voor 2023 verwacht, in lijn met het door het JCPOA vastgestelde tijdschema.

¹¹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_nl.pdf.

¹² Deze betreffen onder andere een wapenembargo, maatregelen ten aanzien van rakettechnologie, beperkingen op bepaalde overdrachten en activiteiten in verband met nucleaire activiteiten, en bepalingen aangaande bepaalde metalen en software, waarop een specifiek vergunningstelsel van toepassing is. Overeenkomstig het JCPOA zouden in 2023 naar verwachting meer beperkende maatregelen worden opgeheven. De punten 19 en 20 van bijlage V bij het JCPOA.

Daarnaast heeft de EU sinds 2011 sancties opgelegd wegens ernstige mensenrechtenschendingen in Iran¹³.

In de regel staan EU-sancties tegen Iran het niet toe dat er tegoeden en economische middelen ter beschikking worden gesteld van aangewezen personen, al bestaan er enkele uitzonderingen op deze regel (zie afdeling I). Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verlening van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheden voorhanden zijn, door EU-sancties echter niet worden belemmerd. Dit beginsel zal in het geval van Iran echter niet snel worden toegepast, gezien de gerichte aard van de beperkende maatregelen in de EU-sancties tegen Iran en het type en het beperkte aantal aanwijzingen.

Bijkomende activiteiten ter ondersteuning van de verstrekking van medische hulpmiddelen (bv. het vervoer van medische hulpmiddelen, valutaconversie, en opslag) zijn in beginsel toegestaan. Hoewel de kans dat deze acties binnen het toepassingsgebied van specifieke beperkingen vallen klein is, zouden humanitaire actoren ze zorgvuldig moeten toetsen aan deze nota voordat ze worden uitgevoerd, en moeten desnoods de nationale bevoegde autoriteit om advies vragen.

I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN¹⁴

1. Mogen humanitaire actoren contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit noodzakelijk is om humanitaire bijstand te verstrekken aan de burgerbevolking in Iran in het kader van de COVID-19-pandemie?

Ja. Humanitaire actoren mogen contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit nodig is om de verstrekking van humanitaire hulp op een veilige en efficiënte manier te organiseren.

Indien een aangewezen persoon betrokken is bij een humanitaire transactie, betekent dat dus niet automatisch dat van de transactie moet worden afgezien. Voor zover er geen tegoeden en economische middelen beschikbaar worden gesteld aan een aangewezen persoon, verbieden de Iran-verordeningen niet dat humanitaire actoren contacten met die persoon onderhouden.

2. Hoe kunnen de humanitaire actoren garanderen dat zij geen tegoeden of economische middelen beschikbaar stellen aan aangewezen personen, entiteiten

¹³ Daarbij gaat het om reisbeperkingen en het bevroren van tegoeden van bepaalde personen en entiteiten, alsmede om een embargo voor apparatuur die kan worden gebruikt voor binnenlandse repressie en apparatuur die kan worden gebruikt voor toezicht op of interceptie van internetcommunicatie of telefoongesprekken op mobiele of vaste netwerken.

¹⁴ De bijlagen VIII, IX, XIII en XIV bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran en bijlage I bij de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran bevatten de lijsten van personen, entiteiten en lichamen die zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. Deze lijsten zijn weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties (<https://www.sanctionsmap.eu>) en in de Gegevensbank voor financiële sancties (<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/fsd/fsf>), die beide vrij toegankelijk zijn voor humanitaire actoren. Deze lijsten worden regelmatig bijgewerkt. De officiële bron van EU-recht is het EU-Publicatieblad, dat bij conflicten voorrang heeft.

of lichamen bij het verstrekken van hulp ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Humanitaire actoren moeten beschikken over de benodigde procedures om na te gaan of de partners die betrokken zijn bij de verstrekking van de humanitaire hulp niet zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. Bij de verlening van bijstand ter voorkoming van de verdere verspreiding van COVID-19 in Iran moet bijzondere aandacht worden besteed aan de aangewezen personen, entiteiten en lichamen die banden hebben met de gezondheidszorg, logistieke sectoren en de Iraanse Revolutionaire Garde, die in veel sectoren van de economie, waaronder de gezondheidszorg, actief is¹⁵. Humanitaire actoren moeten er ook voor zorgen dat de tegoeden en economische middelen, met inbegrip van medische hulpmiddelen, niet door aangewezen personen worden vervreemd. Dit impliceert dat de noodzakelijke voorzorgen moeten worden genomen en verificaties moeten worden verricht om te garanderen dat tegoeden en economische middelen niet door deze personen (bijvoorbeeld de Iraanse Revolutionaire Garde) in beslag worden genomen en dat het verstrekte medische materiaal wordt gebruikt voor de beoogde humanitaire doeleinden.

Humanitaire actoren, vooral de actoren die het nauwst zijn verbonden met externe partners en subcontractanten, moeten zo veel informatie als redelijkerwijs mogelijk is verzamelen en hun partners, bij voorkeur contractueel, attenderen op de verplichting om geen tegoeden of economische middelen direct of indirect beschikbaar te stellen aan of ten behoeve van aangewezen personen. Het gebruik van Hawala-transacties en andere informele methoden voor geldoverdracht vallen eveneens onder deze verbodsbepaling.

Volgens artikel 42, lid 2, van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran en artikel 8, lid 2, van de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran leiden schendingen van de EU-sancties niet tot enigerlei aansprakelijkheid van de betrokkenen indien deze niet wisten en redelijkerwijs niet konden vermoeden dat hun optreden een inbreuk vormde op de desbetreffende verbodsbepalingen. In dit verband mogen de EU-sancties niet leiden tot te ver doorgevoerde naleving. Meer bepaald mogen de beperkende maatregelen niet zo worden opgevat alsof de humanitaire actoren verplicht zouden zijn onrealistische inspanningen te leveren om bewijsmateriaal te verzamelen of het tegendeel te bewijzen.

Humanitaire actoren zijn verplicht om humanitaire hulp te kanaliseren via acties en personen waarvoor geen beperkingen krachtens de Iran-verordeningen en andere toepasselijke sancties gelden. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties. In het geval van Iran is dit echter geen waarschijnlijk scenario, gelet op het gerichte karakter van de aanwijzingen in het kader van de Iran-verordeningen. Zie ook vraag 15.

Bij twijfel moeten de humanitaire actoren contact opnemen met de betrokken nationale bevoegde autoriteit¹⁶ om na te gaan of hun procedures voldoen aan de in de

¹⁵ De Iraanse Revolutionaire Garde is opgenomen in rubriek 1, sectie II.B van bijlage IX bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

¹⁶ Lijsten van nationale bevoegde autoriteiten zijn te vinden in bijlage II bij de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran en bijlage X bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

Iranverordeningen vervatte anti-omzeilingsclausule¹⁷. Nationale bevoegde autoriteiten moeten in dit verband aan humanitaire actoren duidelijke en tijdige richtsnoeren verstrekken.

3. Kunnen geneesmiddelen, medische apparatuur, ontsmettingsmiddelen en beschermingsmiddelen “economische middelen” vormen?

Ja. Volgens de definitie in de Iran-verordeningen wordt onder “economische middelen” verstaan “*activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die geen tegoeden zijn, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen*”¹⁸. Het verstrekken van partijen medicijnen, medische apparatuur en ontsmettingsmiddelen aan een aangewezen persoon maakt het voor de betrokkene mogelijk om bijvoorbeeld de goederen te verkopen en in ruil daarvoor geld te verkrijgen, en komt dus neer op het ter beschikking stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer medische hulpmiddelen worden verstrekt aan aangewezen personen binnen de Iraanse overheid. Het beschikbaar stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon vereist een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit.

De verstrekking van afzonderlijke exemplaren van bovenvermelde goederen aan aangewezen natuurlijke personen voor eigen gebruik of bescherming zou evenwel niet neerkomen op het aan deze aangewezen personen ter beschikking stellen van economische middelen. Bovendien bevatten de Iran-verordeningen uitzonderingen die bevoegde nationale autoriteiten de mogelijkheid bieden om goedkeuring te verlenen aan het beschikbaar stellen van tegoeden of economische middelen indien deze nodig zijn om te voorzien in de basisbehoeften van aangewezen personen en gezinsleden te hunner laste, met inbegrip van betalingen voor levensmiddelen, geneesmiddelen en medische behandelingen¹⁹.

4. Kan de verstrekking van medische bijstand neerkomen op “economische middelen ter beschikking stellen” aan aangewezen personen?

In beginsel wordt de verstrekking van medische bijstand aan personen die besmet zijn met COVID-19 of van wie wordt vermoed dat zij het virus hebben opgelopen, niet geacht een intrinsieke economische waarde te hebben of voor tegoeden of economische middelen inwisselbaar te zijn. Bijgevolg vormt dit geen economisch middel, waardoor de betrokkenheid van een aangewezen persoon bij het verlenen van deze medische bijstand geen inbreuk op de Iran-verordeningen maakt.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van medische bijstand, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe ervoor

¹⁷ Artikel 2, lid 3, van de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran en artikel 41 van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

¹⁸ Artikel 1, onder c), van de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran en artikel 1, onder h), van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

¹⁹ Artikel 4 van de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran en artikel 26 van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

kan worden gezorgd dat er geen tegoeden of economische middelen beschikbaar worden gesteld aan aangewezen personen, bijvoorbeeld wanneer deze personen de geleverde dienst in rekening brengen aan de begunstigen of in het kader van het verlenen van medische bijstand economische middelen voor zichzelf verkrijgen, zie vraag 2.

5. Kunnen humanitaire actoren tegoeden verstrekken aan lokale organisaties in Iran om de COVID-19-pandemie te bestrijden?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN²⁰

6. Staan de Iran-verordeningen de verstrekking van ventilatoren of aangedreven ademhalingstoestellen voor medische doeleinden (kunstmatige beademing) en andere medische hulpmiddelen om de COVID-19-pandemie toe?

Ja. In principe zijn de verkoop, levering, overdracht, uitvoer en financiering van medische hulpmiddelen, met inbegrip van ventilatoren of aangedreven ademhalingsystemen voor medische doeleinden, niet verboden op grond van de Iran-verordeningen.

Omdat enkele hulpmiddelen geschikt kunnen zijn voor verschillende toepassingen, waarvan sommige niets te maken hebben met humanitaire activiteiten, moet er mogelijk per geval een beoordeling van de technische kenmerken van het specifieke uit te voeren apparaat of hulpmiddel²¹ worden verricht om ervoor te zorgen dat dit inderdaad uitsluitend bestemd is voor medische doeleinden en niet voor militaire of ballistische doeleinden of voor nucleaire-proliferatieactiviteiten.

Dat verklaart waarom voor de verkoop, levering, overdracht, uitvoer en financiering van bepaalde hulpmiddelen vooraf een vergunning van de nationale bevoegde autoriteit moet worden verkregen. Dat geldt bijvoorbeeld voor microscopen en aanverwante uitrusting en voor detectoren (waaronder enkele die gebruikmaken van röntgenstralen of elektronspectroscopie)²², omdat die kunnen worden gebruikt voor met verrijking verband houdende activiteiten die niet verenigbaar zijn met het JCPOA. De uitvoer van andere goederen, zoals sommige balanceermachines, kan door nationale bevoegde autoriteiten

²⁰ De bijlagen I, II, III, VII bis en VII ter bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran en de bijlagen III en IV bij de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran bevatten de lijsten van goederen en technologieën waarop EU-sancties van toepassing zijn.

²¹ Hoewel de in vraag 6 bedoelde goederen en technologieën misschien grotendeels lijken overeen te komen met de vermeldingen in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad (“verordening producten voor tweërlei gebruik”, PB L 134 van 29.5.2009, blz. 1), hebben producten voor tweërlei gebruik belangrijke onderscheidende kenmerken.

²² Artikel 3 bis. Zie met name de rubrieken II.A2.003 en II.A6.016 van bijlage II bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

worden goedgekeurd wanneer die machines zijn ontworpen voor medische uitrusting, maar is in alle overige gevallen verboden, aangezien deze machines kunnen worden gebruikt voor de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens.

Om een vergunning te verkrijgen, moeten humanitaire actoren aantonen dat de apparatuur niet bijdraagt tot de uitvoering van activiteiten die niet verenigbaar zijn met het JCPOA. De modelverklaring in bijlage II bis geeft een indicatie van de elementen waaraan humanitaire actoren mogelijk aandacht moeten besteden. Humanitaire actoren kunnen de nationale bevoegde autoriteit om nader advies vragen over de informatie die nodig is om hun aanvraag te staven.

Bovendien verbiedt artikel 4 bis van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran de verkoop, levering, overdracht, uitvoer en financiering van bepaalde goederen en technologieën, waaronder specifieke typen digitale computers en elektronische samenstellingen²³, aangezien die zouden kunnen bijdragen tot de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens.

Voor technische specificaties zouden humanitaire actoren de fabrikant om informatie moeten verzoeken. In geval van twijfel zouden zij contact moeten opnemen met de nationale bevoegde autoriteit.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

7. Is de verstrekking van geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, reinigingsmiddelen of chemische stoffen voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie toegestaan in het kader van de Iran-verordeningen?

Ja. In beginsel zijn het verkopen, leveren, overdragen of exporteren, de financiering of het gebruik van geneesmiddelen, zepen, ontsmettingsmiddelen (biociden), reinigingsmiddelen of chemische stoffen voor medisch gebruik die nodig zijn om de COVID-19-pandemie te bestrijden, niet verboden door de EU-sancties die in de Iran-verordeningen zijn vastgesteld.

Volgens artikel 2 bis van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran moet voor de verkoop, de levering, de overdracht of uitvoer, de financiering en het gebruik van bepaalde chemische stoffen een vergunning worden verkregen van de nationale bevoegde autoriteit, aangezien die stoffen ook kunnen worden gebruikt voor de proliferatie van kernwapens.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

²³ Zie met name rubriek 4A003 van bijlage III bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

8. Is de verstrekking van COVID-19-testkits (qRT-PCR-kits) toegestaan op grond van de Iran-verordeningen?

Ja. De Iran-verordeningen verbieden niet de verkoop, de levering, de overdracht of de uitvoer, de financiering of het gebruik van COVID-19-testkits zoals kwantitatieve realtime-PCR-kits (qRT-PCR-kits). Ook de reagentia die gewoonlijk in qRT-PCR-kits worden gebruikt zijn niet onderworpen aan enige handelsbeperkingen uit hoofde van de Iran-verordeningen. Voor aanvullende vragen zou contact opgenomen moeten worden met de nationale bevoegde autoriteit, bijvoorbeeld wanneer de kit niet van het type is dat doorgaans op de markt wordt aangeboden.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken blijkt bij de keten voor de verstrekking van COVID-19-testkits (qRT-PCR-kits) als onderdeel van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

9. Is de verstrekking van persoonlijke beschermingsmiddelen voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie toegestaan in het kader van de Iran-verordeningen?

Ja. In principe worden bij de Iran-verordeningen de verkoop, de levering, de overdracht of uitvoer, de financiering en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie niet verboden.

Hoewel de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran de uitvoer naar Iran van bepaalde beschermingsmiddelen die kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie, zoals lichaamsbepantsering en helmen, verbiedt, is apparatuur die speciaal is ontworpen voor de veiligheid op het werk daar uitdrukkelijk van vrijgesteld²⁴. Bij twijfel moeten de humanitaire actoren de fabrikant om de nodige verduidelijking verzoeken.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

III. ANDERE VRAGEN

10. Mogen banken uit de EU een nieuwe bankrekening openen bij een Iraanse krediet- of financiële instelling ter ondersteuning van humanitaire hulp in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. Met ingang van de uitvoeringsdatum van het JCPOA (16 januari 2016) zijn bankactiviteiten met Iraanse banken toegestaan, mits de desbetreffende Iraanse financiële instelling geen aangewezen entiteit is. Deze activiteiten omvatten het aangaan van nieuwe correspondentbankrelaties en de oprichting van nieuwe joint ventures. Het is banken ook toegestaan om kantoren, bijkantoren en dochterondernemingen te openen in

²⁴ Zie punt 5 in bijlage III bij de verordening betreffende ernstige mensenrechtenschendingen door Iran.

Iran. Alleen twee Iraanse banken blijven aangewezen entiteiten: Ansar Bank en Mehr Bank²⁵.

11. Mogen EU-onderdanen naar Iran reizen om medische bijstand te verlenen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. In principe verbiedt niets in de Iran-verordeningen EU-onderdanen om naar Iran te reizen of medische bijstand in dat land te verlenen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

12. Mogen humanitaire actoren in Iran brandstof kopen, voertuigen huren of gebruikmaken van particuliere vervoersdiensten voor het vervoer naar of binnen Iran van medische uitrusting ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja.

Artikel 4 quater van de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran verbiedt de aanschaf uit Iran van bepaalde materialen met hoge energiedichtheid, zoals vermeld in bijlage III bij de verordening, die kunnen worden gebruikt in “raketten” of onbemande luchtvaartuigen. Dit is echter niet van toepassing op fossiele geraffineerde brandstoffen en biobrandstoffen, met inbegrip van brandstoffen voor motoren die gecertificeerd zijn voor gebruik in de civiele luchtvaart, tenzij deze speciaal zijn bestemd voor “raketten” of onbemande luchtvaartuigen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

13. Mogen humanitaire actoren helpen personen die door de COVID-19-pandemie zijn getroffen naar andere plaatsen in Iran of naar het buitenland te verplaatsen?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verplaatsing van door COVID-19 getroffen personen, bijvoorbeeld de Iraanse Revolutionaire Garde, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er bij de keten voor verplaatsing van door COVID-19 getroffen personen geen tegoeden of economische middelen ter beschikking worden gesteld van aangewezen personen, zie ook vraag 2.

²⁵ Rubriek 8 en 9, deel B, Sectie II van bijlage IX bij de verordening betreffende massavernietigingswapens van Iran.

14. Mogen humanitaire actoren de bouw van voorlopige ziekenhuizen, sanitaire voorzieningen of tijdelijke infrastructuren ter bestrijding van de COVID-19-pandemie financieren of eraan deelnemen?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de bouw en/of daar economisch voordeel uit haalt, zie vraag 1. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de aangewezen persoon een vergoeding aanrekent voor toegang tot de tijdelijke infrastructuur, of er na het einde van de COVID-19-pandemie de eigendom van behoudt.

15. Mogen humanitaire actoren humanitaire hulp verstrekken indien dit alleen mogelijk is via aangewezen personen?

Humanitaire actoren moeten altijd zoeken naar oplossingen die geen inbreuk op EU-sancties maken. Bijgevolg zijn humanitaire actoren verplicht om humanitaire hulp te kanaliseren via acties en personen waarvoor geen beperkingen krachtens de Iran-verordeningen en andere toepasselijke sancties gelden. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties. Dit is in het geval van Iran echter onwaarschijnlijk, gezien de gerichte aard van de beperkende maatregelen in de EU-sancties tegen Iran.

16. Moeten humanitaire actoren de eindbegunstigden van humanitaire hulp doorlichten?

Nee. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht, artikel 214, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de humanitaire beginselen van menselijkheid, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit, moet humanitaire hulp zonder aanzien des persoons worden verstrekt. De identificatie van een persoon in nood moet door humanitaire actoren worden gedaan op basis van deze beginselen. Zodra deze identificatie is geschied, is geen doorlichting van de eindbegunstigden vereist.

IV. ANDERE WETGEVING

17. Zijn humanitaire actoren verplicht EU-sancties inzake internationaal terrorisme en EU-sancties naar aanleiding van de situatie in Syrië na te leven bij het verstrekken van steun ter bestrijding van de COVID-19-pandemie in Iran?

Ja.

EU-sancties inzake internationaal terrorisme²⁶ zijn zeer beperkt wat Iran betreft en zijn alleen gericht tegen slechts enkele Iraanse personen en entiteiten. Wanneer die betrokken

²⁶ Verordening (EG) nr. 2580/2001 van de Raad inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme (PB L 344 van 28.12.2001, blz. 70). De Raad evalueert en wijzigt de lijst van personen, groepen en entiteiten waarop deze verordening van toepassing is. De recentste versie van de lijst is gehecht aan Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1128 van de Raad van 30 juli 2020 tot uitvoering van artikel 2, lid 3, van Verordening (EG) nr. 2580/2001 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme, en tot intrekking van Uitvoeringsverordening (EU) 2020/19 (PB L 247 van 31.7.2020, blz. 1).(PB L 81 van 14.1.2020, blz. 1).

worden bij een transactie, zijn de specifieke beperkingen in de EU-sancties inzake internationaal terrorisme van toepassing. In dergelijke gevallen kan verdere specifieke aansturing door de nationale bevoegde autoriteit vereist zijn.

De EU-sancties naar aanleiding van de situatie in Syrië²⁷ zijn ook gericht tegen drie Iraanse personen en één Iraanse entiteit. Deze sancties zijn van toepassing ongeacht het land waar de humanitaire actor zijn activiteiten verricht. De in dit verband toepasselijke verboden, die verschillen van die in de Iran-verordeningen, worden in een apart hoofdstuk van deze nota behandeld.

18. De sancties van de VS tegen Iran verbieden een aantal handelingen die door de EU worden toegestaan. Moeten humanitaire actoren die onder de jurisdictie van een lidstaat vallen die buitenlandse sancties naleven?

Nee. Humanitaire actoren die onder de jurisdictie van een lidstaat vallen hoeven alleen EU-sancties na te leven. Het is voor onder de jurisdictie van de EU vallende humanitaire actoren zelfs verboden om bepaalde sancties van de VS tegen Iran na te leven.

Een aantal sancties van de VS tegen Iran wordt extraterritoriaal toegepast. Dit betekent dat zij bedoeld zijn om ook buiten grondgebied van de Verenigde Staten effect te sorteren en om invloed uit te oefenen op gedragingen van economische partijen uit de EU die geen betekenisvol verband met de VS hebben. De EU erkent de extraterritoriale toepassing van wetten van derde landen echter niet en beschouwt de toepassing ervan als strijdig met het internationaal recht.

Verordening (EG) nr. 2271/96 (de “blokkeringsverordening”)²⁸ beschermt EU-personeel die betrokken zijn bij rechtmatige internationale handel en/of rechtmatig kapitaalverkeer met onder meer Iran (d.w.z. dat die handel en/of dat verkeer in overeenstemming is met het EU-recht) en daarmee verband houdende handelsactiviteiten tegen de gevolgen van de in de bijlage bij de verordening vermelde buitenlandse wetten, waaronder bepaalde sancties van de VS tegen Iran. Dat doet de verordening door de gevolgen in de EU van buitenlandse rechterlijke beslissingen die zijn vastgesteld op grond van de in de bijlage vermelde buitenlandse wetten nietig te verklaren en door EU-personeel het recht te verlenen om bij de rechter verhaal te halen voor de schade die zij hebben geleden als gevolg van de extraterritoriale toepassing van die buitenlandse wetten.

Tegelijkertijd verbiedt de blokkeringsverordening EU-personeel om op in de bijlage vermelde buitenlandse wetten gebaseerde vereisten of verboden na te leven. EU-personeel van wie de economische en/of financiële belangen worden geschaad door de extraterritoriale toepassing van die buitenlandse wetten, zijn verplicht de Europese Commissie daarvan in kennis stellen²⁹.

²⁷ Verordening (EU) nr. 36/2012 van de Raad van 18 januari 2012 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 442/2011 (PB L 16 van 19.1.2012, blz. 1).

²⁸ Verordening (EG) nr. 2271/96 van de Raad van 22 november 1996 tot bescherming tegen de gevolgen van de extraterritoriale toepassing van rechtsregels uitgevaardigd door een derde land en daarop gebaseerde of daaruit voortvloeiende handelingen (PB L 309 van 29.11.1996, blz. 1).

²⁹ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

Nadere informatie over de in de blokkeringsverordening uiteengezette rechten en verplichtingen is te vinden op een speciale webpagina³⁰.

³⁰ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>

NICARAGUA

VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING EN RICHTSNOEREN

- Verordening (EU) 2019/1716 van de Raad van 14 oktober 2019 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Nicaragua³¹ (de “Nicaragua-verordening”).

De EU-sancties tegen Nicaragua zijn ingesteld naar aanleiding van de aanhoudende schendingen van mensenrechten en burgerlijke vrijheden in de Republiek Nicaragua door de ordediensten en regeringsgezinde gewapende groeperingen die betrokken zijn bij de repressie van politieke tegenstanders, demonstranten, onafhankelijke media en het maatschappelijk middenveld. De EU-sancties tegen Nicaragua zijn bedoeld om verandering te brengen in het repressieve beleid van de regering van Nicaragua en om de verdere verslechtering van de mensenrechtensituatie en de rechtsstaat in Nicaragua te voorkomen, alsmede om bij te dragen tot een door vreedzame onderhandelingen tot stand gekomen oplossing voor de huidige politieke crisis.

De in de Nicaragua-verordening vastgestelde sancties omvatten de bevrozing van tegoeden en een verbod om tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking te stellen aan of ten behoeve van personen die verantwoordelijk zijn voor ernstige mensenrechtenschendingen en voor het ondermijnen van de democratie en de rechtsstaat in Nicaragua, en met hen geassocieerde personen. In de verordening wordt voorzien in een aantal uitzonderingen voor onder meer humanitaire doeleinden. Gelet op de aanhoudend ernstige situatie in Nicaragua is op 4 mei 2020 een eerste reeks personen en entiteiten aangewezen die zijn onderworpen aan een bevrozing van tegoeden³².

De in de Nicaragua-verordening vastgestelde sancties hebben geen betrekking op geneesmiddelen, medische apparatuur en medische bijstand voor de algemene bevolking. Voor medische hulpmiddelen, waaronder zuurstof, ademhalingstoestellen, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en ventilatoren, alsmede geneesmiddelen en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, gelden dus geen beperkingen op de uitvoer, de levering, de financiering of het gebruik in Nicaragua.

Bovendien zijn de in de Nicaragua-verordening vastgestelde beperkende maatregelen specifiek, hebben zij duidelijke doelstellingen en zijn zij gericht tegen specifieke personen die zijn verbonden aan een nationale rechtshandhavingsinstantie (de nationale politie van Nicaragua) of aan het Nicaraguaanse gevangeniswezen dan wel adviseur van de president van Nicaragua zijn. Daarom is het zeer onwaarschijnlijk dat de beperkende maatregelen van de EU ten koste zullen gaan van humanitaire hulp aan behoeftige personen in Nicaragua in het kader van de bestrijding van de COVID-19-pandemie.

³¹ PB L 262 van 15.10.2019, blz. 1.

³² Uitvoeringsverordening (EU) 2020/606 van de Raad van 4 mei 2020 tot uitvoering van Verordening (EU) 2019/1716 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Nicaragua (PB L 139I van 4.5.2020, blz. 1).

Niettemin kunnen in een zeer beperkt aantal specifieke gevallen de uitvoer, de levering of de financiering van door humanitaire actoren benodigde producten indirect gevolgen ondervinden van de bevrozing van tegoeden of economische middelen van bepaalde personen, entiteiten en lichamen zijn (“aangewezen personen”) die betrokken kunnen zijn bij de desbetreffende transacties.

Als algemene regel geldt dat **EU-sancties tegen Nicaragua voorzien in de mogelijkheid om tegoeden en economische middelen ter beschikking te stellen van aangewezen personen wanneer die tegoeden of economische middelen alleen nodig zijn om humanitaire hulp te verstrekken, en aan een vergunningsplicht onderworpen zijn** (zie afdeling 1).

Bijkomende activiteiten ter ondersteuning van de verstrekking van medische hulpmiddelen (bv. het vervoer van medische hulpmiddelen, valutaconversie, en opslag) zijn in beginsel ook toegestaan, onder de hierboven bedoelde voorwaarden.

I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN³³

1. Kan het verlenen van humanitaire hulp in de vorm van voedsel, geneesmiddelen, medische uitrusting, ontsmettingsmiddelen, medische bijstand en andere medische producten en het opzetten van tijdelijke medische infrastructuur voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie in Nicaragua worden beschouwd als “noodzakelijk voor humanitaire doeleinden”?

Ja, het verlenen van humanitaire hulp in de vorm als beschreven in vraag 1 kan worden beschouwd als “noodzakelijk voor humanitaire doeleinden”.

2. Mogen humanitaire actoren contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit noodzakelijk is om humanitaire bijstand te verstrekken aan de burgerbevolking in Nicaragua in het kader van de COVID-19-pandemie?

Ja. Humanitaire actoren mogen contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit nodig is om de verstrekking van humanitaire hulp op een veilige en efficiënte manier te organiseren.

Als algemene regel staat artikel 6, lid 1, van de Nicaragua-verordening toe dat tegoeden en economische middelen ter beschikking worden gesteld van aangewezen personen wanneer die tegoeden of economische middelen alleen noodzakelijk zijn voor humanitaire doeleinden, zoals het verstrekken of vergemakkelijken van bijstand, waaronder medische behoeften. Humanitaire actoren moeten voorafgaande toestemming van de nationale bevoegde autoriteit verkrijgen voordat de tegoeden of economische middelen ter beschikking van de aangewezen personen worden gesteld.

³³ Bijlage I bij de Nicaragua-verordening bevat een lijst van personen die zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. Deze lijst is ook weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties (<https://www.sanctionsmap.eu/>) en in de Gegevensbank voor financiële sancties (<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/fsd/fsf>), die beide vrij toegankelijk zijn voor humanitaire actoren. Deze lijsten worden regelmatig bijgewerkt. De officiële bron van EU-recht is het EU-Publicatieblad, dat bij conflicten voorrang heeft.

3. Hoe kunnen de humanitaire actoren garanderen dat zij geen tegoeden of economische middelen beschikbaar stellen aan aangewezen personen, entiteiten of lichamen bij het verstrekken van hulp ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Humanitaire actoren moeten beschikken over de benodigde procedures om na te gaan of de partners die betrokken zijn bij de verstrekking van de humanitaire hulp niet zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. In het kader van de verstrekking van bijstand ter voorkoming van de verdere verspreiding van COVID-19 in Nicaragua dient met name te worden gekeken naar aangewezen personen in kritieke posities die banden hebben met de gezondheidszorg of de politie (zoals de nationale politie) en die op enig moment betrokken kunnen worden bij humanitaire operaties (bv. om veiligheidsredenen). Humanitaire actoren moeten er ook voor zorgen dat de tegoeden en economische middelen, met inbegrip van medische hulpmiddelen, niet door aangewezen personen worden vervreemd. Dit impliceert dat de noodzakelijke voorzorgen moeten worden genomen en verificaties moeten worden verricht om te garanderen dat tegoeden en economische middelen niet door deze personen in beslag worden genomen en dat het verstrekte medische materiaal wordt gebruikt voor de beoogde humanitaire doeleinden.

Humanitaire actoren, vooral de actoren die het nauwst zijn betrokken bij externe partners en subcontractanten, moeten zoveel mogelijk informatie verzamelen en hun partners, bij voorkeur bij het sluiten van de contracten, op de hoogte stellen van de verplichting dat tegoeden of economische middelen niet direct of indirect aan aangewezen personen ter beschikking mogen worden gesteld.

Volgens artikel 10, lid 2, van de Nicaragua-verordening leiden schendingen van de beperkende maatregelen van de EU niet tot enigerlei aansprakelijkheid van de betrokkenen indien deze niet wisten of redelijkerwijs niet konden vermoeden dat hun optreden een inbreuk zou vormen op de bedoelde verbodsbepalingen. In dit verband mogen de EU-sancties niet leiden tot te ver doorgevoerde naleving. Meer bepaald mogen de beperkende maatregelen niet zo worden opgevat alsof de humanitaire actoren verplicht zouden zijn onrealistische inspanningen te doen om bewijsmateriaal te verzamelen of het tegendeel te bewijzen.

Indien een aangewezen persoon betrokken is bij een humanitaire transactie, betekent dat niet automatisch dat van de transactie moet worden afgezien. De Nicaragua-verordening omvat een aantal belangrijke afwijkingen waardoor dergelijke transacties doorgang kunnen vinden, de nationale bevoegde autoriteit voorafgaandelijk toestemming verleent. Zie ook afdeling I, en meer bepaald de vragen 2, 5 en 6, en vraag 19.

Bij twijfel moeten de humanitaire actoren contact opnemen met de betrokken nationale bevoegde autoriteit³⁴ om na te gaan of hun procedures voldoen aan de in de Nicaragua-verordening vervatte anti-omzeilingsclausule³⁵. Nationale bevoegde autoriteiten moeten in dit verband aan humanitaire actoren duidelijke en tijdige richtsnoeren verstrekken.

³⁴ Een lijst van nationale bevoegde autoriteiten is te vinden in bijlage II bij de Nicaragua-verordening.

³⁵ Artikel 9 van de Nicaragua-verordening.

4. Kunnen geneesmiddelen, medische apparatuur, ontsmettingsmiddelen en beschermingsmiddelen “economische middelen” vormen?

Ja. Volgens de definitie in de Nicaragua-verordening wordt onder “economische middelen” verstaan “*activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die geen tegoeden zijn, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen*”³⁶. Het verstrekken van partijen medicijnen, medische apparatuur en ontsmettingsmiddelen aan een aangewezen persoon maakt het voor de betrokkene mogelijk om bijvoorbeeld de goederen te verkopen en in ruil daarvoor geld te verkrijgen, en komt dus neer op het ter beschikking stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon. Het beschikbaar stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon vereist een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit.

De verstrekking van afzonderlijke exemplaren van bovenvermelde goederen aan aangewezen natuurlijke personen voor eigen gebruik of bescherming zou evenwel niet neerkomen op het aan deze aangewezen personen ter beschikking stellen van economische middelen. Bovendien bevat de Nicaragua-verordeningen uitzonderingen die bevoegde nationale autoriteiten de mogelijkheid bieden om goedkeuring te verlenen aan het beschikbaar stellen van tegoeden of economische middelen indien deze nodig zijn om te voorzien in de basisbehoeften van aangewezen personen en gezinsleden te hunner laste, met inbegrip van betalingen voor levensmiddelen, geneesmiddelen en medische behandelingen³⁷.

5. Kan de verstrekking van medische bijstand neerkomen op “economische middelen ter beschikking stellen” aan aangewezen personen?

In beginsel wordt de verstrekking van medische bijstand aan personen die besmet zijn met COVID-19 of van wie wordt vermoed dat zij het virus hebben opgelopen, niet geacht een intrinsieke economische waarde te hebben of voor tegoeden of economische middelen inwisselbaar te zijn. Bijgevolg vormt dit geen economisch middel, waardoor de betrokkenheid van een aangewezen persoon bij de verstrekking van die medische bijstand geen inbreuk op de Nicaragua-verordening maakt.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van medische bijstand, zie vraag 2. Met betrekking tot de vraag hoe ervoor kan worden gezorgd dat er geen tegoeden of economische middelen beschikbaar worden gesteld aan aangewezen personen, bijvoorbeeld wanneer deze personen de geleverde dienst in rekening brengen aan de begunstigen of in het kader van het verlenen van medische bijstand economische middelen voor zichzelf verkrijgen, zie vraag 3.

6. Kunnen humanitaire actoren tegoeden verstrekken aan lokale organisaties in Nicaragua om de COVID-19-pandemie te bestrijden?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, bijvoorbeeld in het geval van aangewezen personen

³⁶ Artikel 1, onder d), van de Nicaragua-verordening.

³⁷ Artikel 3, lid 1, onder a), van de Nicaragua-verordening.

of entiteiten met bevoegdheden in de gezondheidszorg of personen in een aangewezen rechtshandavingsinstantie, zie vraag 2. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 3.

II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN

7. Staat de Nicaragua-verordening de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van goederen en technologieën voor humanitaire doeleinden om de COVID-19-pandemie te bestrijden toe?

Ja. De in de Nicaragua-verordening vastgestelde EU-sancties zijn specifiek en alleen gericht tegen specifieke personen, door hun tegoeden te bevriezen en het aan deze personen ter beschikking stellen van tegoeden te verbieden. De verkoop, levering, overdracht of uitvoer van goederen aan of naar Nicaragua is niet aan beperkingen onderworpen. Dat betekent dat, als algemene regel, de EU-sancties de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van goederen en technologieën voor humanitaire doeleinden met het oog op de bestrijding van de COVID-19-pandemie ongemoeid laten. In deze context omvatten “goederen en technologieën” onder meer persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM), ventilatoren of aangedreven ademhalingstoestellen voor medische doeleinden (kunstmatige beademing) en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, evenals COVID-19-testkits (zoals kwantitatieve realtime-qRT-PCR-kits), geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, schoonmaakmiddelen of chemische stoffen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van dergelijke goederen en technologieën bestemd voor humanitaire hulp, zie vraag 2. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 3.

III. ANDERE VRAGEN

8. Mogen banken uit de EU een nieuwe bankrekening openen bij een Nicaraguaanse krediet- of financiële instelling ter ondersteuning van humanitaire hulp in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. Bankactiviteiten met Nicaraguaanse banken zijn toegestaan, mits de Nicaraguaanse financiële instelling geen entiteit is die is opgenomen in de lijst van bijlage I bij de Nicaragua-verordening. Deze activiteiten omvatten het aangaan van nieuwe correspondentbankrelaties en de oprichting van nieuwe joint ventures. Het is banken ook toegestaan om kantoren, bijkantoren en dochterondernemingen te openen in Nicaragua. Momenteel zijn op geen enkele Nicaraguaanse financiële instelling beperkende maatregelen van toepassing.

9. Mogen EU-onderdanen naar Nicaragua reizen om medische bijstand te verlenen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. In principe verbiedt niets in de Nicaragua-verordening EU-onderdanen om naar Nicaragua te reizen of medische bijstand in dat land te verlenen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2. Met betrekking tot de vraag hoe

humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 3.

10. Mogen humanitaire actoren in Nicaragua brandstof kopen, voertuigen huren of gebruikmaken van particuliere vervoersdiensten voor het vervoer naar of binnen Nicaragua van medische uitrusting ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. Niets in de Nicaragua-verordening belet humanitaire actoren om brandstof te kopen in Nicaragua.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 3.

11. Mogen humanitaire actoren helpen personen die door de COVID-19-pandemie zijn getroffen naar andere plaatsen in Nicaragua of naar het buitenland te verplaatsen?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verplaatsing van door COVID-19 getroffen personen, bijvoorbeeld een aangewezen lid van de nationale politie van Nicaragua of iemand die namens die persoon handelt, kan de afwijking van artikel 6, lid 1, van de Nicaragua-verordening van toepassing zijn. Deze afwijking voorziet erin dat, onder bepaalde voorwaarden, tegoeden en economische middelen ter beschikking van aangewezen personen kunnen worden gesteld indien die tegoeden en economische middelen noodzakelijk zijn voor humanitaire doeleinden, nadrukkelijk met inbegrip van evacuaties uit Nicaragua. Daarvoor is voorafgaande toestemming van de betrokken nationale bevoegde autoriteit nodig.

12. Mogen humanitaire actoren de bouw van voorlopige ziekenhuizen, sanitaire voorzieningen of tijdelijke infrastructuren ter bestrijding van de COVID-19-pandemie financieren of eraan deelnemen?

Ja. Zie ook vraag 1.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de bouw en/of daar economisch voordeel uit haalt, zie vraag 2. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de aangewezen persoon een vergoeding aanreket voor toegang tot de tijdelijke infrastructuur, of er na het einde van de COVID-19-pandemie de eigendom van behoudt.

13. Mogen humanitaire actoren humanitaire hulp verstrekken indien dit alleen mogelijk is via aangewezen personen?

Humanitaire actoren moeten altijd zoeken naar oplossingen die geen inbreuk op EU-sancties maken en moeten van de bestaande afwijkingen op grond van de Nicaragua-verordening gebruikmaken wanneer zij tegoeden of economische middelen ter beschikking willen stellen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon. Bijgevolg zijn humanitaire actoren verplicht om humanitaire hulp te kanaliseren via personen die niet zijn aangewezen in de Nicaragua-verordening. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties. In dit geval van

Nicaragua is dit echter zeer onwaarschijnlijk, gezien de gerichte aard van de beperkende maatregelen in de Nicaragua-verordening, het type en het beperkte aantal aanwijzingen en het bestaan van specifieke afwijkingen in verband met humanitaire doeleinden, indien de onderhavige richtsnoeren strikt worden gevolgd.

IV. PROCEDURELE VRAGEN

14. Wat houdt de term “afwijking” in?

Afwijkingen zijn uitzonderingen die uitdrukkelijk zijn vastgelegd in rechtshandelingen, waarbij een aan beperkingen onderworpen (verboden) handeling in bepaalde omstandigheden is toegestaan op voorwaarde dat de bevoegde nationale autoriteit er toestemming voor heeft verleend³⁸. Bij gebreke van die toestemming kan de actie niet rechtmatig worden uitgevoerd. In het specifieke geval van artikel 6 van de Nicaragua-verordening moet het doel van de actie uitsluitend humanitair zijn.

15. Worden gezamenlijke aanvragen aanvaard, bijvoorbeeld één aanvraag door meerdere humanitaire actoren, of één aanvraag bij meerdere nationale bevoegde autoriteiten tegelijk?

Met het oog op efficiëntie moet het mogelijk zijn één enkele aanvraag in te dienen bij alle relevante nationale bevoegde autoriteiten, indien voor een humanitair project ter bestrijding van de COVID-19-pandemie meerdere afwijkingen moeten worden aangevraagd bij één of meerdere nationale bevoegde autoriteiten.

Evenzo moet het mogelijk zijn een gezamenlijke aanvraag in te dienen, indien voor een humanitair project meerdere humanitaire actoren een afwijking moeten aanvragen. Bij een humanitair project betrokken donoren, banken, internationale organisaties en ngo's moeten informatie uitwisselen om de gegevens te verzamelen die de nationale bevoegde autoriteiten nodig hebben om toestemming te verlenen.

In de huidige buitengewone omstandigheden wordt de nationale bevoegde autoriteiten aangeraden een contactpunt op te zetten voor humanitaire afwijkingen in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie. Gezien de urgentie van de situatie moeten de nationale bevoegde autoriteiten samenwerken om te garanderen dat zij tijdig en consistent reageren op dergelijke verzoeken. De Commissie staat klaar om de nationale bevoegde autoriteiten bij te staan.

16. Mogen de nationale bevoegde autoriteiten algemene toestemmingen geven, of moeten de humanitaire actoren voor elke activiteit apart toestemming aanvragen?

De nationale bevoegde autoriteiten kunnen in het kader van alle EU-sancties afwijkingen toestaan voor een beperkt aantal redenen die in elk specifiek geval door de betrokken autoriteit moeten worden gecontroleerd.

De Nicaragua-verordening staat nationale bevoegde autoriteiten toe om “*op door hen passend geachte voorwaarden*” toestemming te verlenen voor de vrijgave of

³⁸ Afwijkingen worden gewoonlijk als volgt geformuleerd: “*In afwijking van (de verbodsbepalingen van) artikel ... kunnen de bevoegde autoriteiten op door hen passend geachte voorwaarden toestemming verlenen om ...*”

beschikbaarstelling van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen, of voor de terbeschikkingstelling daarvan aan aangewezen personen, indien dat noodzakelijk is voor humanitaire doeleinden.

Het is aan de betrokken nationale bevoegde autoriteit om te besluiten of zij in het geval van identieke terugkerende activiteiten/transacties waarvan de voorwaarden vooraf bekend zijn één enkele vergunning voor meerdere activiteiten/transacties kan afgeven (bv. voor een reeks identieke transacties, op voorwaarde dat die reeksen van transacties elk afzonderlijk worden beoordeeld en een overzicht van de uitkomsten kan worden gewaarborgd) dan wel of zij alle transacties afzonderlijk moet goedkeuren. De Commissie pleit ervoor dat de nationale bevoegde autoriteiten in de huidige uitzonderlijke omstandigheden overwegen of één enkele toestemming kan volstaan voor de verstrekking van humanitaire hulp aan personen die worden getroffen door de COVID-19-pandemie. Bij het verlenen van toestemming kunnen de nationale bevoegde autoriteiten besluiten tot het opleggen van voorwaarden om te garanderen dat de uitzonderingen het doel van de sancties niet ongedaan maken of omzeilen.

17. Hoe kunnen humanitaire actoren een afwijking aanvragen voor een actie of transactie die onder een beperkende maatregel valt, indien het doel is bijstand te verlenen aan mensen die zijn getroffen door de COVID-19-pandemie?

Elke humanitaire actor die betrokken is bij de verstrekking van humanitaire hulp, kan een afwijking aanvragen. De uitvoerende partners gewoonlijk het beste in staat om de noodzakelijke informatie te verzamelen. Alle andere operatoren, waaronder donoren en banken, moeten met de aanvrager samenwerken om het verzamelen en delen van dergelijke informatie te vergemakkelijken.

Humanitaire actoren moeten zich wenden tot de nationale bevoegde autoriteit waarmee zij het nauwst zijn verbonden, zoals vermeld in bijlage II bij de Nicaragua-verordening. Zij moeten bij de nationale bevoegde autoriteit informeren welke documenten nodig zijn om de afwijking te verkrijgen.

Zie ook vraag 15 over gezamenlijke aanvragen.

18. Hoe kunnen humanitaire actoren een urgente afwijking verkrijgen indien de situatie ter plaatse zulks vereist?

Humanitaire actoren die een urgente afwijking nodig hebben, moeten in hun aanvraag de urgentie duidelijk aangeven en de onderliggende redenen uiteenzetten. Hoe vollediger een aanvraag is, des te gemakkelijker en sneller kan de bevoegde nationale autoriteit erop reageren. Steunverklaringen van donoren, informele garantieverklaringen van andere autoriteiten en vergelijkbare documenten kunnen ook bij de aanvraag worden gevoegd om de beoordeling ervan door de nationale bevoegde autoriteit te vergemakkelijken. Humanitaire actoren moeten de toestemming hebben verkregen alvorens het humanitaire project aan te vatten.

Om de procedure te versnellen moeten humanitaire actoren contact opnemen met de nationale bevoegde autoriteit en deze om advies vragen, ook al vóór de indiening van een aanvraag.

Het is van het grootste belang dat de regels voor de hele EU consistent zijn om de humanitaire actoren in de EU in staat te stellen hun werk te verrichten. De Commissie is bereid de nationale bevoegde autoriteiten bij te staan in hun inspanningen en een uniek

platform op te zetten om de regels die door de nationale bevoegde autoriteiten worden uitgevaardigd, te publiceren.

19. Moeten humanitaire actoren de eindbegunstigden van humanitaire hulp doorlichten?

Nee. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht, artikel 214, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de humanitaire beginselen van menselijkheid, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit, moet humanitaire hulp zonder aanzien des persoons worden verstrekt. De identificatie van een persoon in nood moet door humanitaire actoren worden gedaan op basis van deze beginselen. Zodra deze identificatie is geschied, is geen doorlichting van de eindbegunstigden vereist.

SYRIË

VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING EN RICHTSNOEREN

- Verordening (EU) nr. 36/2012 van de Raad van 18 januari 2012 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië (“Verordening betreffende Syrië”)³⁹;
- Het document van de Commissie “Veelgestelde vragen over beperkende maatregelen van de EU tegen Syrië” (de “FAQ’s over Syrië”)⁴⁰.

EU-sancties ten aanzien van Syrië (“sancties tegen Syrië”) werden opgelegd naar aanleiding van de gewelddadige onderdrukking door het Syrische regime, onder meer met het gebruik van chemische wapens en scherpe munitie, van vreedzaam protest, hetgeen resulteerde in de dood en verwonding van verschillende demonstranten en willekeurige aanhoudingen. De in de Verordening betreffende Syrië vastgestelde sancties bestaan uit een aantal sectorale beperkingen, waaronder een verbod op het exporteren van goederen of technologie die voor binnenlandse repressie zouden kunnen worden gebruikt, met inbegrip van chemische stoffen die bij chemische aanslagen worden gebruikt, en een verbod op de plaatselijke aankoop en invoer van aardolieproducten. Er wordt voorzien in een aantal uitzonderingen, met name voor humanitaire doeleinden. Het doelwit van de EU-sancties zijn specifieke personen en specifieke sectoren van de Syrische economie, hetgeen betekent dat de meeste sectoren — met inbegrip van voedsel en geneesmiddelen — helemaal niet onder de EU-sancties vallen.

De in de verordening vastgestelde sancties omvatten de bevrozing van tegoeden van aangewezen individuele personen en entiteiten die verantwoordelijk zijn voor de gewelddadige repressie tegen de burgerbevolking, personen die baat hebben bij of steun verlenen aan het regime, ministers en hoge militairen van de Syrische strijdkrachten. Met ingang van 17 februari 2020 telt de lijst 277 personen en 71 entiteiten die zijn aangewezen. Deze lijsten zijn ook weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties⁴¹ en in de Gegevensbank voor financiële sancties⁴², die beide online vrij toegankelijk zijn.

Gezien de aanzienlijke aanwezigheid van terroristische groeperingen in gebieden binnen Syrië zijn in dit verband ook EU-sancties tegen het internationale terrorisme uit hoofde van de Resoluties 1267 en 1373 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties van belang⁴³. Evenzo heeft de EU sancties vastgesteld tegen de proliferatie en het gebruik

³⁹ PB L 16 van 19.1.2012, blz. 1.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/fpi/sites/fpi/files/faqs_post_isc_clean_nl.pdf

⁴¹ <https://www.sanctionsmap.eu/>

⁴² <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

⁴³ Verordening (EG) nr. 881/2002 van de Raad van 27 mei 2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met de organisaties ISIS (Daesh) en Al Qaida (PB L 139 van 29.5.2002, blz. 9); Verordening (EU) 2016/1686 van de Raad van 20 september 2016 tot vaststelling van bijkomende beperkende maatregelen tegen ISIS (Daesh) en Al Qaida en daarmee verbonden natuurlijke en rechtspersonen, entiteiten of lichamen (PB L 255 van 21.9.2016, blz. 1). Verordening (EG) nr. 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 inzake

van chemische wapens⁴⁴, die momenteel gelden voor vijf Syrische personen (“EU-sancties inzake internationaal terrorisme en chemische wapens”).

De sancties tegen Syrië en de EU-sancties inzake internationaal terrorisme en chemische wapens hebben geen betrekking op geneesmiddelen, medische uitrusting en medische bijstand voor de algemene bevolking. Medische apparatuur, waaronder zuurstof, ademhalingsstoestellen, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en ventilatoren, alsmede geneesmiddelen en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, zijn dus niet onderworpen aan directe beperkingen op de uitvoer, de levering, de financiering of gebruik in Syrië.

In specifieke gevallen kunnen de uitvoer, levering, financiering of het gebruik van deze producten echter indirect onderhevig zijn aan andere beperkingen, zoals de bevrozing van tegoeden of economische middelen van bepaalde personen, entiteiten en lichamen die zijn onderworpen aan EU-sancties (“aangewezen personen”) en die toevallig betrokken zijn bij de desbetreffende transacties.

Als algemene regel geldt dat **sancties tegen Syrië voorzien in de mogelijkheid om tegoeden en economische middelen ter beschikking te stellen van aangewezen personen, wanneer die tegoeden of economische middelen alleen nodig zijn om humanitaire bijstand in Syrië of hulp aan de burgerbevolking in Syrië te verstrekken**. In bepaalde gevallen is een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit noodzakelijk (zie afdeling I).

Voorts kan het noodzakelijk zijn voor humanitaire actoren om nevenactiviteiten uit te voeren (bv. vervoer van medische hulpmiddelen, valutaconversie, en opslag), die onderhevig kunnen zijn aan specifieke beperkingen (bv. een verbod op de aankoop van aardolieproducten in Syrië). **De sancties tegen Syrië voorzien ook in een aantal afwijkingen die dergelijke nevenactiviteiten onder bepaalde voorwaarden toestaan** (zie afdeling II en III).

Sinds het begin van de COVID-19-crisis is op basis van contacten met de nationale bevoegde autoriteiten, humanitaire actoren en andere internationale belanghebbenden de onderstaande reeks vragen samengesteld.

I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN

1. **Kan het verlenen van humanitaire hulp in de vorm van voedsel, geneesmiddelen, medische uitrusting, ontsmettingsmiddelen, medische bijstand en andere medische producten, en het opzetten van tijdelijke medische infrastructuur voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie in Syrië, beschouwd worden als “humanitaire bijstand” of “hulp aan de burgerbevolking”?**

specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen het terrorisme (PB L 344 van 28.12.2001, blz. 70).

⁴⁴ Verordening (EU) 2018/1542 van de Raad van 15 oktober 2018 betreffende beperkende maatregelen tegen de proliferatie en het gebruik van chemische wapens (PB L 259 van 16.10.2018, blz. 12).

Ja, het verlenen van humanitaire hulp in de vorm als omschreven in vraag 1 kan worden beschouwd als “humanitaire bijstand” of “hulp aan de burgerbevolking”.

2. Mogen humanitaire actoren contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit noodzakelijk is om humanitaire bijstand te verlenen aan de burgerbevolking in Syrië in het kader van de van COVID-19-pandemie?

Ja. Humanitaire actoren mogen contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit nodig is om de verstrekking van humanitaire hulp op een veilige en efficiënte manier te organiseren.

Als algemene regel is krachtens artikel 16 bis, lid 2, van de Verordening betreffende Syrië de vrijgave mogelijk van tegoeden en economische middelen aan aangewezen personen, op voorwaarde dat die tegoeden of economische middelen enkel tot doel hebben humanitaire bijstand in Syrië of hulp aan de burgerbevolking in Syrië te verstrekken. Daarvoor is een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit nodig.

Krachtens de Verordening betreffende Syrië is het ook in zeer specifieke, beperkte gevallen (zie artikel 16 bis, lid 1, van de Verordening betreffende Syrië) toegestaan dat humanitaire actoren tegoeden en economische middelen ter beschikking stellen van aangewezen personen, zonder de noodzaak van een voorafgaande toestemming van de nationale bevoegde autoriteit. Zie vragen 19 en 25.

3. Kunnen geneesmiddelen, medische apparatuur, ontsmettingsmiddelen en beschermingsmiddelen “economische middelen” vormen?

Ja. Volgens de definitie in de Verordening betreffende Syrië wordt onder “economische middelen” verstaan: activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, “*die geen tegoeden zijn, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen*”⁴⁵. Het verstrekken van partijen medicijnen, medische apparatuur en ontsmettingsmiddelen aan een aangewezen persoon maakt het voor de betrokkene mogelijk om bijvoorbeeld de goederen te verkopen en in ruil daarvoor geld te verkrijgen, en komt dus neer op het ter beschikking stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon. Dit zou het geval kunnen zijn wanneer medische hulpmiddelen worden verstrekt aan aangewezen personen binnen de Syrische overheidsdiensten of aan aangewezen personen die aan het hoofd staan van zorginstellingen. Het beschikbaar stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon vereist voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit, tenzij hiervoor een vrijstelling is verleend.

Het verstrekken van afzonderlijke exemplaren van de bovenvermelde goederen aan aangewezen personen voor eigen gebruik of bescherming zou evenwel niet neerkomen op het aan deze aangewezen personen ter beschikking stellen van economische middelen (zie, naar analogie, vraag 6 van de FAQ’s over Syrië).

⁴⁵ Artikel 1, onder f), van de Verordening betreffende Syrië.

4. Kan de verstrekking van medische bijstand neerkomen op “economische middelen ter beschikking stellen” aan aangewezen personen?

In beginsel wordt de verstrekking van medische bijstand aan personen die besmet zijn met het COVID-19-virus of van wie wordt vermoed dat zij het virus hebben opgelopen, niet geacht een intrinsieke economische waarde te hebben of voor tegoeden of economische middelen inwisselbaar te zijn. Bijgevolg vormt dit geen economisch middel, waardoor de betrokkenheid van een aangewezen persoon bij het verlenen van deze medische bijstand geen inbreuk vormt op de Verordening betreffende Syrië.

Voor het specifieke geval waarin een aangewezen persoon toevallig betrokken is bij het verstrekken van medische bijstand **en** daaruit economisch voordeel haalt, bijvoorbeeld door bij de begunstigden de kosten in rekening te brengen voor de geleverde dienst of door economische middelen in zijn/haar eigen voordeel te verkrijgen in het kader van de verstrekking van medische bijstand, zie vraag 2.

5. Kunnen humanitaire actoren tegoeden verstrekken aan lokale organisaties in Syrië om de COVID-19-pandemie te bestrijden?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vragen 2 en 4. Met betrekking tot de vraag hoe ervoor kan worden gezorgd dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 20.

II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN

6. Is de uitvoer van ventilatoren of aangedreven ademhalingstoestellen voor medische doeleinden (kunstmatige beademing) toegestaan in het kader van de sancties tegen Syrië?

Ja. In beginsel vallen ventilatoren voor medische doeleinden niet onder het toepassingsgebied van de uitvoerbepalingen van de Verordening betreffende Syrië.

Wat aangedreven ademhalingstoestellen betreft, kan het nodig zijn geval per geval de technische kenmerken van het specifieke voor de uitvoer bestemde toestel te beoordelen, om ervoor te zorgen dat deze ademhalingstoestellen uitsluitend bestemd zijn voor medische doeleinden en niet voor militaire activiteiten of binnenlandse repressie. Voor dergelijke ademhalingstoestellen kan een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit vereist zijn overeenkomstig de verordening inzake goederen voor tweërlei gebruik, zoals vermeld in de Verordening betreffende Syrië⁴⁶.

⁴⁶ Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik. Zie met name vermelding 1A004.a van de bijlage bij de verordening tweërlei gebruik, waarnaar wordt verwezen in artikel 2 quinquies van de Verordening betreffende Syrië, zoals gewijzigd bij artikel 1 van Verordening (EU) nr. 697/2013 van de Raad van 22 juli 2013 (PB L 198 van 23.7.2013, blz. 28).

Voor technische specificaties moeten de humanitaire actoren de fabrikant om informatie verzoeken en eventueel een verklaring verkrijgen dat het toestel niet onder het toepassingsgebied van de verordening inzake goederen voor tweërlei gebruik valt.

In geval van twijfel moet contact worden opgenomen met de desbetreffende nationale bevoegde autoriteit.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2.

7. Is de verstrekking van andere medische hulpmiddelen dan ventilatoren of aangedreven ademhalingsstoelten voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie, met inbegrip van zuurstofflessen, toegestaan op grond van de Verordening betreffende Syrië?

Ja. De verkoop, levering, overdracht of uitvoer naar Syrië, de financiering of het gebruik van medische hulpmiddelen is in beginsel niet verboden op grond van de Verordening betreffende Syrië.

Voor het specifieke geval waarin een aangewezen persoon economische middelen zou kunnen verkrijgen uit de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2.

8. Is de verstrekking van geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, reinigingsmiddelen of chemische stoffen voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie toegestaan in het kader van de Verordening betreffende Syrië?

Ja. In beginsel zijn het verkopen, leveren, overdragen of exporteren, de financiering of het gebruik van geneesmiddelen, zepen, ontsmettingsmiddelen (biociden), reinigingsmiddelen of chemische stoffen voor medisch gebruik die nodig zijn om de COVID-19-pandemie te bestrijden, niet verboden door de beperkende maatregelen van de EU die in de Verordening betreffende Syrië zijn vastgesteld.

Het verkopen, leveren, overdragen of exporteren naar Syrië, de financiering of het gebruik van bepaalde voor ontsmetting/reiniging gebruikte chemische stoffen vereist echter voorafgaande toestemming van een nationale bevoegde autoriteit, overeenkomstig artikel 2 ter, omdat deze stoffen ook kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie, waaronder het uitvoeren van chemische aanslagen. Dit geldt met name voor ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet⁴⁷.

⁴⁷ Ethanol is een werkzame stof die wordt gebruikt voor veel ontsmettingsmiddelen (productsoort 1 in het kader van Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden). Door het tekort aan ethanol wordt sinds kort isopropanol als alternatief gebruikt. Natriumhypochloriet wordt gebruikt als biocide in reinigingsmiddelen en wordt meestal aangetroffen in bleekwater. Voor het verkopen, leveren, overdragen of exporteren van ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet, die zijn opgenomen in de lijst van bijlage IX, vermelding A1.004, is een vergunning krachtens artikel 2 ter van de Verordening betreffende Syrië vereist. Ethanol wordt gebruikt voor de productie van dialkylalkylfosfonaten en watervrij ethanol, dat kan worden gebruikt als oplosmiddel in chemische reacties voor de productie van precursoren van chemische wapens (waaronder sarin). Natriumhypochlorietoplossingen kunnen worden gebruikt om chloorgas te laten vrijkomen.

Er is een vergunning vereist voor het verkopen, leveren, overdragen of exporteren van ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet als zodanig of in mengsels in specifieke hoge concentraties (“concentraties waarvoor beperkingen gelden”)⁴⁸. Om een dergelijke vergunning te verkrijgen, moeten de humanitaire actoren aantonen dat deze stoffen zullen worden gebruikt voor humanitaire hulp in het kader van de bestrijding van de pandemie, en niet voor andere doeleinden⁴⁹. De humanitaire actoren kunnen de nationale bevoegde autoriteit om advies vragen over de informatie die nodig is om de aanvraag voor die vergunning te staven.

Ontsmettingsmiddelen, handgel en reinigingsmiddelen/schoonmaakmiddelen in de vorm van eindproducten zijn zelf mengsels. Deze eindproducten vereisen doorgaans echter een concentratie van ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet die lager is dan de concentraties waarvoor beperkingen gelden⁵⁰. In dit geval is de afwijking niet vereist. Deze producten kunnen dus vrij worden verhandeld en verstrekt in het kader van de humanitaire hulp.

De voorafgaande vergunning is ook niet vereist in het minder waarschijnlijke geval waarin die eindproducten ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet bevatten in concentraties die gelijk zijn aan of hoger liggen dan de concentraties waarvoor beperkingen gelden, op voorwaarde dat de humanitaire actor kan garanderen dat aan een van beide voorwaarden is voldaan:

1. ethanol, isopropanol en natriumhypochloriet kunnen niet gemakkelijk uit het product worden verwijderd of voor andere doeleinden worden gebruikt (verwijdering/herbestemming van de gecontroleerde chemische stoffen is niet haalbaar)⁵¹; of
2. voor ethanol en natriumhypochloriet zijn de eindproducten consumptiegoederen die voor detailhandelsverkoop voor persoonlijk gebruik of voor individueel gebruik zijn verpakt⁵².

⁴⁸ De beperking geldt voor mengsels in concentraties van 90 % of meer (ethanol, natriumhypochloriet) of 95 % of meer (isopropanol).

⁴⁹ Overeenkomstig artikel 2 ter, lid 2, verlenen de nationale bevoegde autoriteiten geen vergunning indien zij redelijke gronden hebben om aan te nemen dat de stoffen die het voorwerp zijn van de verkoop, levering, overdracht of export worden gebruikt of zouden kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie of voor de vervaardiging en het onderhoud van producten die voor binnenlandse repressie zouden kunnen worden gebruikt.

⁵⁰ De concentratie van ethanol en isopropanol in ontsmettings- en reinigingsmiddelen bedraagt gewoonlijk 75 %. De concentratie natriumhypochloriet in bleekmiddelen ligt onder 10 %, met een gemeenschappelijke concentratie van ongeveer 5 %.

⁵¹ Zie algemene aantekeningen bij bijlage IX, zoals gewijzigd bij artikel 3 van Verordening (EU) nr. 509/2012 van de Raad van 15 juni 2012 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 36/2012 (PB L 156 van 16.6.2012, blz. 10).

⁵² Zie bijlage IX bij de Verordening betreffende Syrië, zoals gewijzigd bij artikel 1, punt 11, onder a), van Verordening (EU) nr. 697/2013 van de Raad van 22 juli 2013 (PB L 198 van 23.7.2013, blz. 28). Overeenkomstig dit artikel is deze voorwaarde niet van toepassing op consumentengoederen die isopropanol bevatten.

Voor technische specificaties van deze goederen moeten de humanitaire actoren de fabrikant om informatie verzoeken en eventueel een verklaring verkrijgen dat het product niet onder de desbetreffende beperking van de Verordening betreffende Syrië valt⁵³. In geval van twijfel moeten humanitaire actoren contact opnemen met de nationale bevoegde autoriteit.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2.

9. Is de verstrekking van een COVID-19-testset (qRT-PCR-kit) toegestaan op grond van de Verordening betreffende Syrië?

Ja. De in de Verordening betreffende Syrië vastgestelde beperkende maatregelen van de EU verbieden de verkoop, de levering, de overdracht of de uitvoer, de financiering of het gebruik van COVID-19-testkits zoals kwantitatieve realtimePCR-kits (qRT-PCR-kit) niet. De reagentia die gewoonlijk in qRT-PCR-kits worden gebruikt, zijn evenmin onderworpen aan enige handelsbeperkingen uit hoofde van de Verordening betreffende Syrië. Indien de humanitaire actor redenen heeft om aan te nemen dat de bij de qRT-PCR-kits verstrekte reagentia niet de gebruikelijke reagentia zijn, moet hij de fabrikanten om bevestiging verzoeken dat die reagentia niet onderworpen zijn aan uitvoerbeperkingen in het kader van de Verordening betreffende Syrië. Indien verdere richtsnoeren nodig zijn, moet contact worden opgenomen met de nationale bevoegde autoriteit.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon toevallig betrokken is bij de keten voor de verstrekking van COVID-19-testsets (qRT-PCR-kit) als onderdeel van humanitaire hulp, zie vraag 2.

10. Is de verstrekking van persoonlijke beschermingsmiddelen voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie toegestaan in het kader van de Verordening betreffende Syrië?

Ja. In principe worden bij de Verordening betreffende Syrië de verkoop, levering, overdracht of uitvoer, de financiering en het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie niet verboden.

Bepaalde specifieke onderdelen die worden gebruikt als persoonlijke beschermingsmiddelen voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie, zoals beschermingsmaskers, handschoenen en beschermend schoeisel, kunnen ook worden aangepast voor gebruik in oorlogssituaties als bescherming tegen biologische agentia. Voor de verkoop, levering, overdracht of uitvoer, de financiering of het gebruik van deze persoonlijke beschermingsmiddelen moet vooraf toestemming worden gegeven door een nationale bevoegde autoriteit⁵⁴.

⁵³ Zie meer bepaald vermelding A1.004 in bijlage IX bij de Verordening betreffende Syrië.

⁵⁴ Zie meer bepaald vermelding I.B.1A004 in deel 1, tabel A, van bijlage Ia bij de Verordening betreffende Syrië. Deze vermelding bestrijkt onder meer beschermingspakken, -handschoenen en -schoenen die speciaal zijn ontworpen of aangepast met het oog op bescherming tegen biologische agentia, aangepast voor gebruik in oorlogssituaties.

De humanitaire actoren moeten zich ervan vergewissen dat de persoonlijke beschermingsmiddelen die zijn bestemd voor de verkoop, levering, overdracht of uitvoer, de financiering of het gebruik voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie, niet zijn aangepast voor gebruik in oorlogssituaties. Bij twijfel moeten de humanitaire actoren de fabrikant om de nodige verduidelijking verzoeken. Indien de persoonlijke beschermingsmiddelen zijn aangepast voor gebruik in oorlogssituaties, naast het gebruik in civiele context, is toestemming vereist en moet de humanitaire actor die de goederen uitvoert, bij de nationale bevoegde autoriteit het bewijs leveren dat het artikel voor een humanitair doeleinde is bestemd⁵⁵.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2.

III. OVERIGE BEPERKINGEN

11. Mogen banken uit de EU een nieuwe bankrekening openen bij een Syrische krediet- of financiële instelling ter ondersteuning van humanitaire hulp in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja, mits specifiek om een afwijking wordt verzocht.

In artikel 25 bis van de Verordening betreffende Syrië is bepaald dat banken onder bepaalde voorwaarden de nationale bevoegde autoriteit om een afwijking kunnen verzoeken om een bankrekening bij een Syrische krediet- of financiële instelling te openen met als doel bijstand te verlenen aan de Syrische burgerbevolking. Zie ook vragen 23 en 24 van de FAQ's over Syrië.

12. Mogen EU-onderdanen naar Syrië reizen om medische bijstand te verlenen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. In principe verbiedt niets in de Verordening betreffende Syrië om naar Syrië te reizen of medische bijstand in dat land te verlenen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten die leidt tot de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 2.

13. Mogen humanitaire actoren in Syrië brandstof kopen voor het vervoer naar of binnen Syrië van medische uitrusting ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja, krachtens artikel 6 bis van de Verordening betreffende Syrië.

Indien humanitaire actoren overheidsfinanciering krijgen van de EU of een lidstaat met het oog op de verstrekking van humanitaire hulp in Syrië, is geen voorafgaande toestemming door de nationale bevoegde autoriteit vereist voor de aankoop van brandstof die nodig is voor de verstrekking van deze hulp krachtens artikel 6 bis, lid 1. In dit geval kan brandstof die is bestemd voor een aangewezen persoon, zonder enige toestemming worden betaald overeenkomstig artikel 16 bis, lid 1, van de Verordening betreffende Syrië.

⁵⁵ Artikel 2 bis, lid 2, van de Verordening betreffende Syrië.

Indien humanitaire actoren geen financiering krijgen van de EU of een lidstaat met het oog op de verstrekking van humanitaire hulp in Syrië, is voorafgaande toestemming door de nationale bevoegde autoriteit vereist voor de aankoop van de brandstof, uit hoofde van artikel 16 bis, lid 2, van de verordening. In dit geval is voor de betaling van brandstof die is bestemd voor een aangewezen persoon, toestemming vereist overeenkomstig artikel 16 bis, lid 2, van de verordening (zie ook vraag 18 van de FAQ's over Syrië). In het laatste geval moeten de humanitaire actoren, wanneer zij met de nationale bevoegde autoriteit contact opnemen, specificeren of zij de brandstof bij verschillende gelegenheden moeten aankopen (bv. kleinere aankopen aan benzinstations), dan wel of zij deze in één keer willen aanschaffen (bv. door het bijtanken van een vrachtwagen vóór het verlaten van Syrië). Hoewel algemeen geldende vrijstellingen niet zijn toegestaan, kunnen de nationale bevoegde autoriteiten krachtens artikel 6 bis, lid 2, van de Verordening betreffende Syrië voor herhaaldelijke identieke operaties een algemene afwijking toestaan.

Zie ook vraag 18 over gezamenlijke toepassingen en vraag 19 over algemene afwijkingen.

Zie ook vragen 16 tot en met 18 van de FAQ's over Syrië.

14. Indien de invoer van medisch materiaal naar Syrië voor de bestrijding van de COVID-19-pandemie onderworpen is aan rechten en heffingen bij invoer, mogen de humanitaire actoren deze dan aan de Syrische overheid betalen?

Ja, indien dit de enige manier is om humanitaire hulp te verstrekken aan de burgerbevolking in Syrië in de context van de COVID-19-pandemie.

Indien de betaling moet worden gedaan aan een aangewezen persoon, of deze indirect ten goede zal komen, hetgeen in dit geval zeer waarschijnlijk is, moet mogelijk een afwijking worden aangevraagd bij de nationale bevoegde autoriteit. Zie ook vraag 2.

15. Mogen humanitaire actoren personen die door de COVID-19-pandemie zijn getroffen, naar andere plaatsen in Syrië of naar het buitenland evacueren?

Ja.

Indien daarvoor bijvoorbeeld de aankoop van brandstof noodzakelijk is, of middelen aan een aangewezen persoon beschikbaar moeten worden gesteld⁵⁶, kan een afwijking vereist zijn. Zie vraag 13.

Nota bene: het is toegestaan reactiemotorbrandstoffen te verstrekken aan een aangewezen Syrische luchtvaartmaatschappij die evacuatie uitvoert van personen die door de pandemie worden getroffen overeenkomstig artikel 7 bis, lid 5, onder b), van de Verordening betreffende Syrië.

16. Mogen humanitaire actoren de bouw van voorlopige ziekenhuizen, sanitaire voorzieningen of tijdelijke infrastructuren ter bestrijding van de COVID-19-pandemie financieren of eraan deelnemen?

⁵⁶ Zie bijvoorbeeld vermelding 50, deel B, bijlage II (Syrian Arab Airlines).

Ja. Zie ook vraag 1.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de bouw en/of daar economisch voordeel uit haalt, zie vraag 2. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de aangewezen persoon een vergoeding aanrekent voor toegang tot de tijdelijke infrastructuur, of er na het einde van de COVID-19-pandemie de eigendom van behoudt.

17. Mogen humanitaire actoren humanitaire hulp verstrekken indien dit alleen mogelijk is via aangewezen personen?

De humanitaire actoren moeten gebruikmaken van de bestaande uitzonderingen waarin de Verordening betreffende Syrië voorziet. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag echter de verstrekking van humanitaire hulp niet worden belemmerd door beperkende maatregelen van de EU, indien geen andere optie beschikbaar is. Het is echter onwaarschijnlijk dat dit het geval is, aangezien de EU-sancties voor Syrië ruime afwijkingen toestaan voor humanitaire activiteiten, en mits onderhavige richtsnoeren strikt worden opgevolgd.

IV. PROCEDURELE VRAGEN

18. Worden gezamenlijke aanvragen aanvaard, bijvoorbeeld één aanvraag door meerdere humanitaire actoren, of één aanvraag bij meerdere nationale bevoegde autoriteiten tegelijk?

Met het oog op efficiëntie moet het mogelijk zijn één enkele aanvraag in te dienen bij alle relevante nationale bevoegde autoriteiten, indien voor een humanitair project ter bestrijding van de COVID-19-pandemie meerdere afwijkingen moeten worden **aangevraagd bij één of meerdere nationale bevoegde autoriteiten.**

Evenzo moet het mogelijk zijn een gezamenlijke aanvraag in te dienen, indien voor een humanitair project **meerdere humanitaire actoren een afwijking moeten aanvragen.** Bij een humanitair project betrokken donoren, banken, internationale organisaties en ngo's moeten informatie uitwisselen om de gegevens te verzamelen die de nationale bevoegde autoriteiten nodig hebben om toestemming te verlenen.

In de huidige buitengewone omstandigheden **wordt de nationale bevoegde autoriteiten aangeraden een contactpunt op te zetten voor humanitaire afwijkingen in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie.** Gezien de urgentie van de situatie moeten de nationale bevoegde autoriteiten samenwerken om te garanderen dat zij tijdig en consistent reageren op dergelijke verzoeken. De Commissie staat klaar om de nationale bevoegde autoriteiten bij te staan.

19. Mogen de nationale bevoegde autoriteiten algemene toestemmingen geven, of moeten de humanitaire actoren voor elke activiteit apart toestemming aanvragen?

De nationale bevoegde autoriteiten kunnen in het kader van alle EU-sancties afwijkingen toestaan voor een beperkt aantal redenen die in elk specifiek geval door de betrokken autoriteit moeten worden gecontroleerd.

De Verordening betreffende Syrië staat de nationale bevoegde autoriteiten expliciet toe algemene toestemmingen te verlenen ("*op de door [hen] passend geachte algemene en specifieke voorwaarden*"), in twee gevallen: voor de vrijgave van bepaalde tegoeden of

middelen aan aangewezen personen in verband met humanitaire activiteiten, krachtens artikel 16 bis, lid 2, en voor de aankoop in Syrië van aardolieproducten voor dezelfde activiteiten, krachtens artikel 6 bis, lid 2.

Het komt de betrokken nationale bevoegde autoriteit toe om te beslissen of zij in het geval van identieke herhaaldelijke activiteiten of transacties die vooraf bekend zijn, één enkele toestemming wenst te verlenen die alle activiteiten of transacties dekt, dan wel verkiest om geval per geval toestemming te verlenen. De Commissie pleit ervoor dat de nationale bevoegde autoriteiten in de huidige uitzonderlijke omstandigheden overwegen of één enkele toestemming kan volstaan voor de verstrekking van humanitaire hulp aan personen die worden getroffen door de COVID-19-pandemie. Bij het verlenen van toestemming kunnen de nationale bevoegde autoriteiten besluiten tot het opleggen van voorwaarden om te garanderen dat de uitzonderingen het doel van de sancties niet ongedaan maken of omzeilen.

20. Hoe kunnen de humanitaire actoren garanderen dat zij geen tegoeden of economische middelen beschikbaar stellen aan aangewezen personen, entiteiten of lichamen bij het verstrekken van hulp ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

De bijlagen II en II bis van de Verordening betreffende Syrië omvatten de lijsten van personen, entiteiten en lichamen die zijn aangewezen uit hoofde van de beperkende maatregelen van de EU. Deze lijsten zijn ook weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties⁵⁷ en in de Gegevensbank voor financiële sancties⁵⁸, die beide vrij toegankelijk zijn voor humanitaire actoren. Deze lijsten worden regelmatig bijgewerkt.

Humanitaire actoren moeten reeds de vereiste procedures hebben ingesteld om na te gaan of de partners die betrokken zijn bij de verstrekking van de humanitaire hulp, niet zijn aangewezen in het kader van de beperkende maatregelen van de EU. In de context van de hulp ter bestrijding van het COVID-19 in Syrië moet nauw worden toegezien op de aangewezen personen, entiteiten en lichamen die banden hebben met de gezondheidssector, zowel publiek als privé, alsook met de sector logistiek. De humanitaire actoren moeten ook garanderen dat de tegoeden en economische middelen, met inbegrip van medisch materiaal, niet door aangewezen personen worden vervreemd. Dit impliceert dat de noodzakelijke voorzorgen moeten worden genomen en verificaties moeten worden verricht om te garanderen dat tegoeden en economische middelen door deze personen niet in beslag worden genomen (bv. door aangewezen personen die behoren tot de Syrische strijdkrachten).

Humanitaire actoren, vooral de actoren die nauw zijn betrokken bij externe partners en subcontractanten, moeten zoveel mogelijk informatie verzamelen en hun partners, bij voorkeur bij het sluiten van de contracten, op de hoogte stellen van de verplichting dat tegoeden of economische middelen niet direct of indirect aan aangewezen personen ter beschikking mogen worden gesteld. Hawala-transacties en andere informele methoden voor geldoverdracht vallen ook onder deze verbodsbepaling.

⁵⁷ <https://www.sanctionsmap.eu/>

⁵⁸ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>

Volgens artikel 28 van de Verordening betreffende Syrië leiden schendingen van de beperkende maatregelen van de EU niet tot enigerlei aansprakelijkheid van de betrokkenen, indien deze niet wisten of redelijkerwijs niet konden vermoeden dat hun optreden een inbreuk zou vormen op de bedoelde verbodsbepalingen. In dit verband mogen de beperkende maatregelen van de EU niet leiden tot te ver doorgevoerde naleving. Meer bepaald mogen de beperkende maatregelen niet zo worden opgevat alsof de humanitaire actoren verplicht zouden zijn onrealistische inspanningen te doen om bewijsmateriaal te verzamelen of het tegendeel te bewijzen.

Indien een aangewezen persoon betrokken is bij een humanitaire transactie, betekent dat niet automatisch dat van de transactie moet worden afgezien. De Verordening betreffende Syrië omvat een aantal belangrijke uitzonderingen waardoor dergelijke transacties doorgang kunnen vinden, in bepaalde gevallen mits de nationale bevoegde autoriteit voorafgaandelijk toestemming verleent. Zie ook afdeling I, en meer bepaald de vragen 2, 4 en 5, en vraag 25.

Bij twijfel moeten de humanitaire actoren contact opnemen met de betrokken nationale bevoegde autoriteit om na te gaan of hun procedures voldoen aan de anti-omzeilingsclausule van de sancties tegen Syrië. De nationale bevoegde autoriteiten moeten in dit verband aan de humanitaire actoren tijdige en duidelijke richtsnoeren verstrekken.

21. Hoe kunnen humanitaire actoren een afwijking aanvragen voor een actie of transactie die onder een beperkende maatregel valt, indien het doel is bijstand te verlenen aan mensen die zijn getroffen door de COVID-19-pandemie?

Elke humanitaire actor die betrokken is bij de verstrekking van humanitaire hulp, kan een afwijking aanvragen. De uitvoerende partners gewoonlijk het beste in staat om de noodzakelijke informatie te verzamelen. Alle andere operatoren, waaronder donoren en banken, moeten met de aanvrager samenwerken om het verzamelen en delen van dergelijke informatie te vergemakkelijken.

De humanitaire actoren moeten zich richten tot de dichtstbijzijnde nationale bevoegde autoriteit, zoals vermeld in bijlage III bij de Verordening betreffende Syrië. Zij moeten bij de nationale bevoegde autoriteit informeren welke documenten nodig zijn om de afwijking te verkrijgen.

Zie ook vraag 18 over gezamenlijke aanvragen.

22. Hoe kunnen humanitaire actoren een urgente afwijking verkrijgen indien de situatie ter plaatse zulks vereist?

Humanitaire actoren die een urgente afwijking nodig hebben, moeten in hun aanvraag de urgentie duidelijk aangeven en de onderliggende redenen uiteenzetten. Hoe vollediger een aanvraag is, des te gemakkelijker en sneller kan de bevoegde nationale autoriteit erop reageren. Steunverklaringen van donoren, informele garantieverklaringen van andere autoriteiten en vergelijkbare documenten kunnen ook bij de aanvraag worden gevoegd om de beoordeling ervan door de nationale bevoegde autoriteit te vergemakkelijken. Humanitaire actoren moeten de toestemming hebben verkregen alvorens het humanitaire project aan te vatten.

Om de procedure te versnellen moeten humanitaire actoren contact opnemen met de nationale bevoegde autoriteit en deze om advies vragen, ook al vóór de indiening van een aanvraag.

Het is van het grootste belang dat de regels voor de hele EU consistent zijn om de humanitaire actoren in de EU in staat te stellen hun werk te verrichten. De Commissie is bereid de nationale bevoegde autoriteiten bij te staan in hun inspanningen en een uniek platform op te zetten om de regels die door de nationale bevoegde autoriteiten worden uitgevaardigd, te publiceren.

23. Zijn humanitaire actoren verplicht EU-sancties inzake internationaal terrorisme en chemische wapens na te leven bij het verstrekken van steun ter bestrijding van de COVID-19-pandemie in Syrië?

Ja.

De EU-sancties inzake internationaal terrorisme en chemische wapens hebben betrekking op bepaalde personen die mogelijk in Syrië opereren. Indien zij betrokken raken bij een transactie, zijn de specifieke beperkingen uit hoofde van de EU-sancties inzake internationaal terrorisme en chemische wapens van toepassing. In dergelijke gevallen is verdere specifieke aansturing van de nationale bevoegde autoriteit vereist.

24. Wat is het verschil tussen vrijstellingen en afwijkingen (samen gedefinieerd als “uitzonderingen”)?

“Vrijstelling” betekent dat een beperkende maatregel niet van toepassing is wanneer het doel van de actie de verstrekking van humanitaire hulp is. Humanitaire actoren kunnen de beoogde actie onmiddellijk uitvoeren. Zij moeten echter kunnen aantonen dat de actie werd ondernomen voor een specifiek humanitair doel.

“Afwijking” betekent dat een verboden actie (een actie waarop een beperkende maatregel van toepassing is) alleen kan worden uitgevoerd nadat de nationale bevoegde autoriteit toestemming heeft verleend en zolang het doel de verstrekking van humanitaire hulp is⁵⁹.

25. Moeten humanitaire actoren de eindbegunstigden van humanitaire hulp doorlichten?

Nee. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht, artikel 214, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de humanitaire beginselen van menselijkheid, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit, moet humanitaire hulp zonder aanzien des persoons worden verstrekt. De identificatie van een persoon in nood moet door humanitaire actoren worden gedaan op basis van deze beginselen. Zodra deze identificatie is geschied, is geen doorlichting van de eindbegunstigden vereist.

⁵⁹ Vrijstellingen worden gewoonlijk als volgt geformuleerd: “(Het verbod van) artikel ... is niet van toepassing op ...”. Afwijkingen worden gewoonlijk als volgt geformuleerd: “In afwijking van (de verbodsbepalingen van) artikel ... kunnen de bevoegde autoriteiten op door hen passend geachte voorwaarden toestemming verlenen om ...”

VENEZUELA

VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING EN RICHTSNOEREN

- Verordening (EU) 2017/2063 van de Raad van 13 november 2017 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Nicaragua⁶⁰ (de “Venezuela-verordening”).

De EU-sancties uit hoofde van Verordening (EU) 2017/2063 van de Raad werden ingesteld naar aanleiding van de aanhoudende verslechtering van de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechtensituatie in Venezuela. Het doel van de beperkende maatregelen van de EU is om te komen tot een geloofwaardig en betekenisvol proces dat kan leiden tot een door vreedzame onderhandelingen tot stand gekomen oplossing. De maatregelen kunnen worden teruggedraaid als de situatie in het land verandert, met name als er geloofwaardige en betekenisvolle onderhandelingen worden gevoerd die leiden tot inclusieve, eerlijke en geloofwaardige wetgevings- en verkiezingsvoorwaarden, de democratische instellingen worden geëerbiedigd en alle politieke gevangenen worden vrijgelaten.

De in de Venezuela-verordening vastgestelde sancties omvatten onder meer een embargo op uitrusting die zou kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie, de bevrozing van tegoeden en een verbod om tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking te stellen aan of ten behoeve van personen die verantwoordelijk zijn voor ernstige mensenrechtenschendingen en voor het ondermijnen van de democratie en de rechtsstaat in Venezuela en met hen geassocieerde personen. Met het oog op de aanhoudend ernstige situatie in Venezuela zijn er in de Venezuela-verordening momenteel 36 personen aangewezen⁶¹.

De in de Venezuela-verordening vastgestelde EU-sancties hebben geen betrekking op geneesmiddelen, medische apparatuur en medische bijstand voor de algemene bevolking. Voor medische hulpmiddelen, waaronder zuurstof, ademhalingstoestellen, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en ventilatoren, alsmede geneesmiddelen en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, gelden dus geen directe beperkingen op de uitvoer, de levering, de financiering of het gebruik in Venezuela (zie afdeling II). Bovendien zijn de in de Venezuela-verordening vastgestelde beperkende maatregelen specifiek, hebben zij duidelijke doelstellingen en zijn zij gericht tegen specifieke personen die met name zijn verbonden aan de strijdkrachten, de veiligheidsdiensten, de regering of het rechtsstelsel. Daarom is het zeer onwaarschijnlijk dat de beperkende maatregelen van de EU ten koste zullen gaan van de humanitaire hulp in het kader van de bestrijding van de COVID-19-pandemie in Venezuela.

Niettemin kunnen in een zeer beperkt aantal specifieke gevallen de uitvoer, de levering of de financiering van door humanitaire actoren benodigde producten indirect gevolgen ondervinden van de bevrozing van tegoeden of economische middelen van bepaalde

⁶⁰ PB L 295 van 14.11.2017, blz. 21.

⁶¹ Zie de bijlagen IV en V bij de Venezuela-verordening.

personen, entiteiten en lichamen waarop EU-sancties van toepassing zijn (“aangewezen personen”) of die betrokken kunnen zijn bij de desbetreffende transacties.

In de regel staan EU-sancties tegen Venezuela het niet toe dat er tegoeden en economische middelen ter beschikking worden gesteld van aangewezen personen, al bestaan er enkele uitzonderingen op deze regel (zie afdeling I). Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties. Dit beginsel zal in het geval van Venezuela echter niet snel worden toegepast, gezien de gerichte aard van de beperkende maatregelen in de Venezuela-verordening en het type en het beperkte aantal aanwijzingen.

Bijkomende activiteiten ter ondersteuning van de verstrekking van medische hulpmiddelen (bv. het vervoer van medische hulpmiddelen, valutaconversie, en opslag) zijn ook toegestaan. Hoewel de kans dat deze acties binnen het toepassingsgebied van specifieke beperkingen vallen klein is, zouden humanitaire actoren ze zorgvuldig moeten toetsen aan deze nota voordat ze worden uitgevoerd, en moeten desnoods de nationale bevoegde autoriteit om advies vragen.

I. VERBOD OM TEGOEDEN EN ECONOMISCHE MIDDELEN TER BESCHIKKING TE STELLEN VAN AANGEWENZEN PERSONEN⁶²

1. Mogen humanitaire actoren contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit noodzakelijk is om humanitaire bijstand te verstrekken aan de burgerbevolking in Venezuela in het kader van de COVID-19-pandemie?

Ja. Humanitaire actoren mogen contacten onderhouden met aangewezen personen indien dit nodig is om de verstrekking van humanitaire hulp op een veilige en efficiënte manier te organiseren.

Indien een aangewezen persoon betrokken is bij een humanitaire transactie, betekent dat dus niet automatisch dat van de transactie moet worden afgezien. Voor zover er geen tegoeden en economische middelen beschikbaar worden gesteld aan een aangewezen persoon, verbiedt de Venezuela-verordening niet dat humanitaire actoren contacten met die persoon onderhouden.

2. Hoe kunnen de humanitaire actoren garanderen dat zij geen tegoeden of economische middelen beschikbaar stellen aan aangewezen personen, entiteiten of lichamen bij het verstrekken van hulp ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Humanitaire actoren moeten beschikken over de benodigde procedures om na te gaan of de partners die betrokken zijn bij de verstrekking van de humanitaire hulp niet zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. Bij de verstrekking van bijstand ter

⁶² De bijlagen IV en V bij de Venezuela-verordening bevatten de lijsten van personen, entiteiten en lichamen die zijn aangewezen in het kader van EU-sancties. Deze lijsten zijn ook weergegeven op de Overzichtskaart van EU-sancties (<https://www.sanctionsmap.eu>) en in de Gegevensbank voor financiële sancties (<https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/fsd/fsf>), die beide vrij toegankelijk zijn voor humanitaire actoren. Deze lijsten worden regelmatig bijgewerkt. De officiële bron van EU-recht is het EU-Publicatieblad, dat bij conflicten voorrang heeft.

voorkoming van de verdere verspreiding van COVID-19 in Venezuela dient met name te worden gekeken naar aangewezen personen in kritieke posities die banden hebben met de strijdkrachten (de Bolivariaanse Nationale Garde en het Bolivariaanse nationale leger) en naar leden van de Venezolaanse overheid die actief zijn in industriële of andere economische sectoren en die bij humanitaire operaties betrokken kunnen worden. Humanitaire actoren moeten er ook voor zorgen dat de goederen en economische middelen, met inbegrip van medische hulpmiddelen, niet door aangewezen personen worden vervoerd. Dit impliceert dat de noodzakelijke voorzorgen moeten worden genomen en verificaties moeten worden verricht om te garanderen dat goederen en economische middelen niet door deze personen in beslag worden genomen en dat het verstrekte medische materiaal wordt gebruikt voor de beoogde humanitaire doeleinden.

Humanitaire actoren, vooral de actoren die het nauwst zijn betrokken bij externe partners en subcontractanten, moeten zoveel mogelijk informatie verzamelen en hun partners, bij voorkeur bij het sluiten van de contracten, op de hoogte stellen van de verplichting dat goederen of economische middelen niet direct of indirect aan aangewezen personen ter beschikking mogen worden gesteld.

Volgens artikel 13, lid 2, van de Venezuela-verordening leiden schendingen van de beperkende maatregelen van de EU niet tot enigerlei aansprakelijkheid van de betrokkenen indien deze niet wisten of redelijkerwijs niet konden vermoeden dat hun optreden een inbreuk zou vormen op de bedoelde verbodsbepalingen. In dit verband mogen de EU-sancties niet leiden tot te ver doorgevoerde naleving. Meer bepaald mogen de beperkende maatregelen niet zo worden opgevat alsof de humanitaire actoren verplicht zouden zijn onrealistische inspanningen te doen om bewijsmateriaal te verzamelen of het tegendeel te bewijzen.

Humanitaire actoren zijn verplicht om humanitaire hulp te kanaliseren via acties en personen waarvoor geen beperkingen op grond van de Venezuela-verordening van toepassing zijn. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties (zie ook vraag 12). In het geval van Iran is dit echter geen waarschijnlijk scenario, gelet op het gerichte karakter van de aanwijzingen in het kader van de Venezuela-verordening.

Bij twijfel moeten de humanitaire actoren contact opnemen met de betrokken nationale bevoegde autoriteit om na te gaan of hun procedures voldoen aan de anti-omzeilingsclausule uit de Venezuela-verordening⁶³. Nationale bevoegde autoriteiten moeten in dit verband aan humanitaire actoren duidelijke en tijdige richtsnoeren verstrekken.

3. Kunnen geneesmiddelen, medische apparatuur, ontsmettingsmiddelen en beschermingsmiddelen “economische middelen” vormen?

Ja. Volgens de definitie in de Venezuela-verordening wordt onder “economische middelen” verstaan: activa van enigerlei aard, *“materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die geen goederen zijn, maar kunnen worden gebruikt om goederen, goederen*

⁶³ Artikel 14 van de Venezuela-verordening.

of diensten te verkrijgen”⁶⁴. Het verstrekken van partijen medicijnen, medische apparatuur en ontsmettingsmiddelen aan een aangewezen persoon maakt het voor de betrokkene mogelijk om bijvoorbeeld de goederen te verkopen en in ruil daarvoor geld te verkrijgen, en komt dus neer op het ter beschikking stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon. Het beschikbaar stellen van economische middelen aan of ten behoeve van een aangewezen persoon vereist een voorafgaande vergunning van de nationale bevoegde autoriteit.

De verstrekking van afzonderlijke exemplaren van bovenvermelde goederen aan aangewezen natuurlijke personen voor eigen gebruik of bescherming zou evenwel niet neerkomen op het aan deze aangewezen personen ter beschikking stellen van economische middelen. Bovendien bevat de Venezuela-verordening uitzonderingen die bevoegde nationale autoriteiten de mogelijkheid bieden om goedkeuring te verlenen aan het beschikbaar stellen van tegoeden of economische middelen indien deze nodig zijn om te voorzien in de basisbehoeften van aangewezen personen en gezinsleden te hunner laste, met inbegrip van betalingen voor levensmiddelen, geneesmiddelen en medische behandelingen⁶⁵.

4. Kan de verstrekking van medische bijstand neerkomen op “economische middelen ter beschikking stellen” aan aangewezen personen?

In beginsel wordt de verstrekking van medische bijstand aan personen die besmet zijn met COVID-19 of van wie wordt vermoed dat zij het virus hebben opgelopen, niet geacht een intrinsieke economische waarde te hebben of voor tegoeden of economische middelen inwisselbaar te zijn. Bijgevolg vormt dit geen economisch middel, waardoor de betrokkenheid van een aangewezen persoon bij de verstrekking van die medische bijstand geen inbreuk op de Venezuela-verordening maakt.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van medische bijstand, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe ervoor kan worden gezorgd dat er geen tegoeden of economische middelen beschikbaar worden gesteld aan aangewezen personen, bijvoorbeeld wanneer deze personen de geleverde dienst in rekening brengen aan de begunstigden of in het kader van het verlenen van medische bijstand economische middelen voor zichzelf verkrijgen, zie vraag 2.

5. Kunnen humanitaire actoren tegoeden verstrekken aan lokale organisaties in Venezuela om de COVID-19-pandemie te bestrijden?

Ja.

Voor het specifieke geval waarin een aangewezen persoon, zoals een aangewezen persoon of entiteit met bevoegdheden in de Venezolaanse regering, betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

⁶⁴ Artikel 1, onder d), van de Venezuela-verordening

⁶⁵ Artikel 9, lid 1, onder a), van de Venezuela-verordening.

II. INVOER- EN UITVOERBEPERKINGEN⁶⁶

6. Staat de Venezuela-verordening de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van goederen en technologieën voor humanitaire doeleinden om de COVID-19-pandemie te bestrijden toe?

Ja. De in de Venezuela-verordening vastgestelde EU-sancties zijn gericht tegen specifieke personen, door hun tegoeden te bevriezen en het aan deze personen ter beschikking stellen van tegoeden te verbieden. Ook verbieden de sancties de verkoop, levering, overdracht en uitvoer van bepaalde telecommunicatieapparatuur, -technologie en -software en apparatuur die voor binnenlandse repressie kan worden gebruikt⁶⁷. Deze beperkingen zijn echter niet van invloed op de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van goederen en technologieën in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie. In dit verband omvatten “goederen en technologieën” onder meer ventilatoren of aangedreven ademhalingsystemen voor medische doeleinden (kunstmatige beademing) en andere medische benodigdheden in de strijd tegen de COVID-19-pandemie, evenals COVID-19-testkits (zoals kwantitatieve realtime-qRT-PCR-kits), geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, schoonmaakmiddelen of chemische stoffen.

De Venezuela-verordening verbiedt de uitvoer naar dat land van bepaalde persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) die kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie, zoals lichaamsbepantsering en helmen. Zij stelt echter apparatuur die speciaal is ontworpen voor de veiligheid op het werk, daarvan uitdrukkelijk vrij⁶⁸. Voorts mag dit verbod niet gelden voor beschermende kledingstukken, waaronder scherfwerende vesten en militaire helmen, die tijdelijk door humanitaire actoren naar Venezuela worden uitgevoerd uitsluitend ten behoeve van hun persoonlijk gebruik⁶⁹. Bij twijfel moeten de humanitaire actoren de fabrikant om de nodige verduidelijking verzoeken.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

III. ANDERE VRAGEN

7. Mogen banken uit de EU een nieuwe bankrekening openen bij een Venezolaanse krediet- of financiële instelling ter ondersteuning van humanitaire hulp in verband met de bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. Bankactiviteiten met Venezolaanse banken zijn toegestaan, mits de betreffende Venezolaanse financiële instelling geen aangewezen entiteit is. Deze activiteiten

⁶⁶ De bijlagen I en II bij de Venezuela-verordening bevatten de lijsten van goederen en technologieën waarop EU-sancties van toepassing zijn.

⁶⁷ Zie de bijlagen I en II bij de Venezuela-verordening voor een gedetailleerde lijst van goederen die niet mogen worden verkocht, geleverd, overgedragen of uitgevoerd aan of naar Venezuela

⁶⁸ Zie rubriek 5 in bijlage I bij de Venezuela-verordening.

⁶⁹ Artikel 5 van de Venezuela-verordening.

omvatten het aangaan van nieuwe correspondentbankrelaties en de oprichting van nieuwe joint ventures. Het is banken ook toegestaan om kantoren, bijkantoren en dochterondernemingen te openen in Venezuela. Momenteel zijn op geen enkele Venezolaanse financiële instelling beperkende maatregelen van toepassing.

8. Mogen EU-onderdanen naar Venezuela reizen om medische bijstand te verlenen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. In principe verbiedt niets in de Venezuela-verordening EU-onderdanen om naar Venezuela te reizen of medische bijstand in dat land te verlenen.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

9. Mogen humanitaire actoren in Venezuela brandstof kopen, voertuigen huren of gebruikmaken van particuliere vervoersdiensten voor het vervoer naar of binnen Venezuela van medische uitrusting ter bestrijding van de COVID-19-pandemie?

Ja. Niets in de Venezuela-verordening belet humanitaire actoren om brandstof te kopen in Venezuela.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verstrekking van humanitaire hulp, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

10. Mogen humanitaire actoren helpen personen die door de COVID-19-pandemie zijn getroffen naar andere plaatsen in Venezuela of naar het buitenland te verplaatsen?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de keten voor de verplaatsing van door COVID-19 getroffen personen, zie vraag 1. Met betrekking tot de vraag hoe humanitaire actoren ervoor kunnen zorgen dat er bij de keten voor verplaatsing van door COVID-19 getroffen personen geen tegoeden of economische middelen ter beschikking van aangewezen personen worden gesteld, zie ook vraag 2.

11. Mogen humanitaire actoren de bouw van voorlopige ziekenhuizen, sanitaire voorzieningen of tijdelijke infrastructuren ter bestrijding van de COVID-19-pandemie financieren of eraan deelnemen?

Ja.

Voor het specifieke geval dat een aangewezen persoon betrokken is bij de bouw en/of daar economisch voordeel uit haalt, zie vraag 1. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien de aangewezen persoon een vergoeding aanrekent voor toegang tot de tijdelijke infrastructuur, of er na het einde van de COVID-19-pandemie de eigendom van behoudt.

12. Mogen humanitaire actoren humanitaire hulp verstrekken indien dit alleen mogelijk is via aangewezen personen?

Humanitaire actoren moeten altijd zoeken naar oplossingen die geen inbreuk op EU-sancties maken. Humanitaire actoren zijn verplicht om humanitaire hulp te kanaliseren via acties en personen waarvoor geen beperkingen op grond van de Venezuela-verordening van toepassing zijn. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht mag de verstrekking van humanitaire hulp, indien er geen andere mogelijkheid voorhanden is, niet worden belemmerd door EU-sancties. In het geval van Venezuela zal dit echter niet snel het geval zijn, gezien de gerichte aard van de beperkende maatregelen in de Venezuela-verordening en het type en het beperkte aantal aanwijzingen.

13. Moeten humanitaire actoren de eindbegunstigden van humanitaire hulp doorlichten?

Nee. Overeenkomstig het internationaal humanitair recht, artikel 214, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en de humanitaire beginselen van menselijkheid, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit, moet humanitaire hulp zonder aanzien des persoons worden verstrekt. De identificatie van een persoon in nood moet door humanitaire actoren worden gedaan op basis van deze beginselen. Zodra deze identificatie is geschied, is geen doorlichting van de eindbegunstigden vereist.

IV. ANDERE WETGEVING

14. De sancties van de VS tegen Venezuela verbieden een aantal handelingen die door de EU worden toegestaan. Moeten humanitaire actoren die onder de jurisdictie van een lidstaat vallen die buitenlandse sancties naleven?

Nee. Humanitaire actoren die onder de jurisdictie van de EU vallen, hoeven autonome sanctieregelingen van derde landen niet na te leven.

